

The Journal of International Social Science Education

ISSN: 2146-6297 (Online) Dergi wepsayfası: <https://www.dergipark.org.tr/en/pub/issej>

Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşleri

Emine Yalman

Önerilen atf: Yalman, E. (2023). Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşleri, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 9(1), 1-51. DOI: 10.47615/issej.1073851

Makale linki: <https://doi.org/10.47615/issej.1073851>

© 2023 Yazar(lar). Baskılar ve izinler: Yazarlar makalelerini USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisinde yayınladıktan sonra basılı olarak veya Birinci Baskı olarak çevrimiçi paylaşma iznine sahiptir.

Öne Çıkanlar

Uzaktan eğitimin çeşitli alanlarda katkılarını ele alan birçok çalışma bulunmakla birlikte sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesini öğrencilerin bakış açısından değerlendiren bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu çalışma sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitiminde öğrencilerin beklentileri, başarıları ve önerilerine ilişkin görüşlerini ortaya koymasından alanyazına katkı sağlayacaktır.

Sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimdeki eksileri ve artılarını öğrencilerin bakış açısıyla ele alması ve öneriler sunması açısından özgün bir çalışmadır.

Bu çalışma ile uygulamada sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitime yönelik eksiklikler tespit edilmiş, bu eksikliklerin giderilmesi için öneriler sunulmuştur.

In this study, the deficiencies in the distance education of the social studies course in practice were determined, and suggestions were presented to eliminate these deficiencies

USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi hakemli bir çevrimiçi dergidir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışmalar amacıyla kullanılabilir. Makalenin içeriğinden yalnızca yazarlar sorumludur. Dergi makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımıyla bağlantılı veya doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, işlem, talep veya masraf veya zarardan sorumlu tutulamaz.

Tüm yazarlardan, sunulan çalışmalarla ilgili olarak diğer kişi veya kuruluşlarla herhangi bir finansal, kişisel veya diğer ilişkiler dahil olmak üzere herhangi bir fiili veya potansiyel çıkar çatışmasını ifşa etmeleri istenir.

Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimine yönelik öğrenci görüşleri

Emine Yalman

Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, 50100, Türkiye

ÖZ

Arka plan: Covid-19 salgını dünya genelinde eğitim-öğretim faaliyetlerini büyük ölçüde etkilemiş, salgının ortaya çıkmasından kısa süre sonra birçok ülkede uzaktan eğitime geçilmiştir. Ülkemizde de uzaktan eğitim faaliyetleri yoğun şekilde yürütülmüştür. Bu faaliyetlerin yürütülmesine yönelik değerlendirmelerin sağlıklı bir şekilde yapılması ve süreçte yaşanan aksaklıkların giderilmesi için öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri önem taşımaktadır.

Amaç: Araştırmanın amacı uzaktan eğitim sürecinde sosyal bilgiler dersine yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma, nitel araştırma desenlerinden görüngübilim (fenomenoloji) deseni ile yürütülmüştür. Çalışma grubu ölçüt örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubu; Kırşehir ilinde bir devlet okuluna devam eden öğrencilerden 5. sınıftan 12, 6. sınıftan 11, 7. sınıftan 14 olmak üzere toplam 37 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler, öğrencilerden online görüşme programları kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi için içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularında, Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinde uzaktan eğitimle başarılı olamayacağını düşünenlerin çoğunlukta olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olamayacaklarını düşünme sebebinin, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar faydalı olmadığını düşünmeleri ve uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini anlamakta zorlanmaları olduğu belirlenmiştir.

MAKALE TARİHİ

Geliş tarihi 15 Şubat 2022

Kabul tarihi 07 Haziran 2022

ANAHTAR KELİMELER

Sosyal bilgiler eğitimi, uzaktan eğitim, öğrenci görüşleri, Covid-19.

Makale Türü

Araştırma makalesi

İLETİŞİM Emine Yalman emnylmn66@gmail.com Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, 50100, Türkiye

© 2023 Yazar(lar).

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial ile lisanslanmıştır. Lisans,

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0> koşulları altında dağıtılan ve ticari olmayan amaçla eserini remix, ince ayar yaparak ya da üzerine geliştirerek kendi eserlerinde kullanılmasına izin verir. Ancak ortaya çıkan yeni eseri benzer lisans ile lisanslamak zorunda değildir.

Giriş

Veba, kolera, İspanyol ve domuz gribi gibi salgın hastalıklar insanlık tarihinde önemli bir yere sahiptir. 2019 yılının son aylarında ortaya çıkan ve çok kısa bir sürede tüm dünyada etkisini hissettiren Covid-19 salgını ise Dünya Sağlık Örgütü tarafından “insanlarda ilk kez görülen yeni bir hastalık” olarak tanımlanmıştır. Covid-19 salgını, eğitimi olumsuz etkilemiştir. UNESCO’nun resmi sitesindeki istatistiklere göre salgınının etkisinin yoğun hissedildiği 2021 yılı Şubat ayında, dünya genelinde 28 ülkede toplam 221.964.320 öğrenci okulların kapalı olması sebebiyle okula devam edememiştir. Türkiye’de ise ilk ve orta dereceli okullardaki 16,5 milyon öğrenci bu durumdan etkilenmiş ve okula gidememiştir (UNESCO, 2021). Türkiye’de ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde görülmüş ve 12 Mart 2020’de ilk ve orta dereceli okullarda eğitime ara verilerek uzaktan eğitime geçiş için çalışmalar başlamıştır (MEB, 2020).

Uzaktan eğitim Covid-19 salgını sürecinde kişilerin eğitim ihtiyacını karşılamak için kullanılan bir yöntem olarak öne çıkmış olsa da 1960 ve 1970’li yıllarda Otto Peters bu kavramı Almanya’da tanıtmış ve Fransa’da uzaktan eğitim aktif olarak ilk defa kullanılmaya başlanmıştır (Kaya, Erden, Çakır, Bağırsaklı, 2004). “Uzaktan eğitim, özel bir iletişim gerektiren elektronik olan ya da olamayan kanallarla gerçekleştirilen, sınırlandırılmış zaman ve mekân kavramlarının olmadığı eğitim faaliyetlerinin planlı ve kapsamlı bir şekilde yapıldığı öğrenme etkinliği” olarak tanımlanmaktadır (Altıparmak, 2011). Uzaktan eğitim sayesinde farklı birikim ve özelliklere sahip öğrenciler kolay bir şekilde eğitim alabilmektedir (Rovai, Downey, 2010). Uzaktan eğitim faaliyetlerini yürüten öğretim elemanları derslerine ilişkin beklentilerini içeren not ve bilgileri paylaşabilmekte, bu durumda öğrencilerin dersi yürüten öğretmenlerinin kendilerinden ne beklediğini net olarak anlamalarını kolaylaştırmaktadır (Waterhouse, Rogers, 2004). Ayrıca uzaktan eğitimde öğrencilere verilen ödevlerde karşılıklı iletişim kolay sağlanmakta, ödev teslimi ve değerlendirme aşaması daha kısa sürede gerçekleşmektedir. Uzaktan eğitim, katılımcılarını öğretim sürecinde daha etkin hale getirerek kişinin kendi öğrenimini kontrol etmesine ve bu sayede kendi kendine öğrenmeye yönelik motivasyonun artmasına katkı sağlamaktadır (Lin, Lehman, 1999).

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin sağladığı olumlu katkılar yanında uygulanması sürecinde istenmeyen durumlar da oluşabilmektedir. Uzaktan eğitim esnasında öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenleri ile olan iletişimleri sınıf ortamındaki kadar etkili sağlanamamakta ve sınıf ortamında oluşturulan olumlu iletişim ortamının etkisi azalmaktadır. Olumlu iletişim ortamının sınıf ortamındaki kadar etkili sağlanamaması öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını olumsuz etkilemekte ve motivasyon kaybına sebep olmaktadır (Çetin ve diğerleri, 2004; Uzoğlu, 2017). Ayrıca Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimde çeşitli teknik ve ekonomik sebeplerden öğrenci ve öğretmenlerin yaşadığı problemler bulunmaktadır. Bu sorunlar arasında öğretmenlerin Covid-19 salgını sürecinde yaşadığı kısıtlamalar, yaşanan yerdeki internet altyapısında çıkan sorunlar, bilgisayar kullanmadaki yetersizlikler, uzaktan eğitime karşı oluşan tutumlar, kişisel bilgisayara sahip olma durumu, Covid-19 salgınının oluşturduğu kaygı ve

koru uzaktan eğitimi etkileyen unsurlardır (Agnolotto, Queiroz, 2020). Covid-19 salgını sürecinde özellikle kırsal kesimdeki sosyo-ekonomik durumu yetersiz öğrencilerin internet olmaması, bağlantı sorunu, derse katılacak teknolojik cihazlara sahip olmama gibi sorunlar sebebiyle uzaktan eğitime ulaşamadıkları ve ailelerinden uzaktan eğitime katılma konusunda yeterli desteği alamamaları uzaktan eğitim sürecinde yaşanan olumsuzluklar arasındadır (Kuş, Mert, Boyraz, 2021). Covid-19 salgınının yaşandığı süreçte uzaktan eğitim uygulamaları ilk, orta ve yüksek öğretimde yoğun bir şekilde kullanılmış ve bu durum daha önce tecrübe edilmemiş teknik, psikolojik ve sosyal sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar uzaktan eğitimi etkilemekle birlikte öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum ve görüşleri de uzaktan eğitimin verimliliğini etkilemektedir (Başar, Arslan, Günsel, Akpınar, 2019). Covid-19 salgınının ortaya çıkışıyla birlikte eğitim öğretimin verilmiş şekline yönelik bakış açısındaki değişimin yansıması olarak uzaktan eğitime karşı bakış açısında da değişim yaşanmış, uzaktan eğitimin kullanılabilirliği ve gerekliliğine yönelik anlayış Covid-19 salgını sürecinde pekişmiştir (Bozkurt, Sharma, 2020).

Alanyazın incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik araştırmalar arasında Sayan (2020), Bozkurt(2017), Gürer, Tekinarslan, Yavuzalp (2016), Simonson, Schlosser, Orellana (2011), Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir, Bayraktar (2021), Hodges, Moore, Locke, Trust, Bond (2020), Karahan (2020), Çakır, Arslan (2020), Karaca, Kalem (2020) bulunmaktadır. Ancak bu araştırmalarda sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimine yönelik öğrenci görüşlerini içeren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersine ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesine yönelik alanyazındaki boşluğu dolduracaktır. Araştırmamız; sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitim sürecine yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi, bu görüşler çerçevesinde ders işleniş sürecinin gözden geçirilmesi için uygulayıcılara katkı sağlaması ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin verimliliğini artırılması noktasında uygulayıcılara rehberlik edecek nitelikler taşımaktadır.

Amaç

Araştırmanın amacı; Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimine yönelik öğrenci görüşlerini belirlemektir. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi:

“Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimine yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

Metodoloji

Araştırma nitel araştırma desenlerinden (fenomenoloji) görüngübilim deseniyle yürütülmüştür. Creswell (2017) fenomenoloji desenini “birkaç kişinin bir fenomen ya da kavramla ilgili yaşantısı ya da deneyimlerinden hareketle durumun anlamlandırılması” olarak tanımlamaktadır. Araştırmada üzerinde durulan fenomen, öğrencilerin Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler

dersine yönelik deneyimleridir. Araştırmada belirtilen fenomene uygun olarak, Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitim yoluyla verilmesine ilişkin öğrencilerin düşünceleri, bakış açıları ve yaşantılarına yönelik tespitler ortaya konulmuştur

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, belirlenen ölçütlere göre amaçlı olarak seçilmiştir. Çalışma grubunun amaçlı olarak belirlendiği durumlarda çalışma grubundaki kişilerin ulaşılabilirlik, ekonomiklik, çalışmaya uygunluk vb. özellikleri dikkate alınarak kişiler ve yerler maksada uygun, kasıtlı ve kontrollü olarak belirlenir (Creswell, 2017).

Araştırmada amaçlı örneklem türlerinden ölçüt örneklem kullanılmıştır. Çalışma grubu belirlenirken başlıca üç ölçüt dikkate alınmıştır. Bu ölçütler; çalışma grubunda yer alacak öğrencilerin çalışmaya katılmak için gönüllü olmaları, öğrencilere kolay ulaşılabilir olması ve öğrencilerin Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersine katılım deneyimine sahip olmaları şeklinde belirlenmiştir.

Çalışma grubu, Kırşehir il merkezinde yer alan bir devlet okulundaki 37 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin sınıf, cinsiyet dağılımları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubu Dağılım Tablosu

	Kadın	Erkek	Toplam
5. sınıf	5	7	12
6. sınıf	6	5	11
7. sınıf	7	7	14
Toplam	18	19	37

Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler, Kırşehir il merkezinde sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı çevrede yer alan bir okulda eğitim görmektedirler. Bu okulda 5 farklı köyden taşınmalı eğitimle gelen öğrencilerin yanı sıra merkez ilçede yaşayan öğrenciler bulunmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerden 27'si şehir merkezinde, 10'u köyde yaşamaktadır. Öğrencilerin tamamının annesi ev hanımıdır. 30 öğrencinin babası çiftçi, 7 öğrencinin babası işçidir. Katılımcı öğrencilerin 30'u çekirdek aile, 7'si geniş aile şeklinde yaşamaktadır. Çalışma grubunda, internet erişiminde limit sınırlaması yaşayan ve köyünde internet bağlantısında sorun olan 10 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin büyük bir kısmı uzaktan eğitime telefonla bağlanmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu 2 bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde katılımcıların demografik bilgileri, ikinci bölümde konuya ilişkin sorular yer almaktadır. Görüşme formunun soru bölümünde 5 soru bulunmaktadır. Katılımcılara görüşme esnasında yöneltilen sorular şunlardır; 1- Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersini uzaktan eğitimle işleme konusundaki duygularınız hakkında neler söyleyebilirsiniz? 2- Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde öğretmeninizle etkili iletişim kurma konusunda neler söyleyebilirsiniz? 3- Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersindeki başarınız hakkında düşünceleriniz nelerdir? 4- Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersi işlemenin ortaya çıkardığı durumlar hakkında neler söyleyebilirsiniz? 5- Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler derslerinin daha verimli olması için yapılması gerekenler hakkında neler söylersiniz? Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplanmıştır. Bu demografik bilgiler öğrencinin sınıfı, cinsiyeti, yaşadığı yer, gelir düzeyi, anne-baba mesleği, kardeş sayısı, evdeki oda sayısı şeklinde belirlenmiştir. Miles ve Huberman'a (1994) göre nitel araştırmalarda uzmanlar arasındaki görüş birliği çalışmanın güvenilirliğin sağlanması için önem taşımaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular hazırlanırken uzman görüşüne başvurulmuş, bu görüşler doğrultusunda kapsam ve dil bilgisi açısından eksik görülen noktalarda düzenleme ve düzeltmeler yapılmıştır. Uzmanlar tarafından, katılımcıları yönlendirme ihtimali olan ifadelerin çıkartılması önerilmiş ve bu ifadeler çıkartılmıştır. Ayrıca yarı yapılandırılmış form, dil bilgisi açısından bir Türkçe öğretmeni tarafından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu için pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamada öğrenciler soruları anlamada sorun yaşamamış, uygun ve yeterli cevaplar vermişlerdir.

Verilerin Toplanması

Veriler, Covid-19 salgını sürecinde online görüşmelerle toplanmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak yapılmıştır. Veri toplama sürecinin sağlıklı yürütülmesi için yarı yapılandırılmış görüşme formu öğrencilere kâğıt üzerinde ulaştırılmıştır. Sorular sıralı olarak yöneltilmiş ve cevaplar istenmiştir. Öğrencilerin cevaplarının ses kayıtları alınarak veri kaybının önüne geçilmiştir. Görüşmeler ortalama 40 dakika sürmüştür. Köyde yaşayan öğrencilerle yapılan görüşmelerde internet bağlantısından kaynaklanan sorunlar yaşanmış, bazı görüşmeler belirlenen süre içinde tamamlanamamıştır. Öğrencilerin internet kotalarının yetersizliği özellikle köylerdeki öğrencilerden veri toplamada teknik zorluklar yaşatmıştır. Veli ve öğrencilere uygun zamanlar belirlenerek teknik sorunların yaşanmadığı bir zamanda görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın aktarılabirliğini arttırmak için; öğrencilerin Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersine yönelik deneyimlerine ilişkin görüşleri ile sınırlandırılmıştır. Öğrencilerden görüşme esnasında alınan cevaplardan konuyla ilişkili olmayanlar elenerek araştırmaya dâhil edilmemiştir. Öğrenci cevaplarının dökümü yapıldıktan sonra öğrencilere incelettirilerek teyit ettirilmiştir. Dökümü yapılan veriler başka bir uzman tarafından da incelenerek verilerin doğru aktarılmasına ve veri kaybının yaşanmamasına özen gösterilmiştir. Veriler doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırmanın inandırıcılığını arttırmak için; Çalışma grubu belirlemede amaçlı örneklem türlerinden ölçüt örneklem kullanılmıştır. Çalışma grubuna dâhil olacak öğrencilerin belirlenen ölçütleri taşımaları esas alınmıştır. Verilerin analizinde elde edilen kodlara ve temalara ilişkin görüş birliğinin sağlanması için uzman görüşüne başvurulmuştur. Veri toplama aracına ilişkin, alan uzmanları ve Türkçe öğretmeninin görüşleri alınmış; sorular çalışmanın amacına uygun, nicelik ve nitelik olarak yeterli ve anlaşılabilir bulunmuştur. Araştırmanın tutarlılığını arttırmak için; Araştırma sonuçlarının verilere uygunluğu için uzman görüşü alınarak, araştırma verileri ve sonucunun tutarlılığı incelenmiştir. Veri toplama aracına pilot uygulama yapılmış ve pilot uygulama sonucu öğrencilerin sorulara uygun cevaplar verdikleri görülmüştür. Araştırmanın teyit edilebilirliğini arttırmak için; Uzmanlar tarafından ham verilerin ve araştırma bulgularının tutarlılığı kontrol edilmiş ve uygun bulunmuştur.

Araştırmacının Rolü

Araştırma sürecinde araştırmacı yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanması ve uygulanması aşamasında uygulayıcı olarak yer almıştır. Verilerin toplanması aşamasında verilerin içeriğini etkilemeye yönelik tutumlardan uzak durmaya özen gösterilmiştir. Araştırmacı çalışmayı yürüttüğü okulda sosyal bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Çalışma grubunda yer alan katılımcıları çalışma öncesinde tanımaktadır. Çalışma grubundaki katılımcıların aileleri, ekonomik durumları, kişilik özellikleri gibi birçok konu araştırmacı tarafından bilinmektedir. Bu durum çalışmaya olumlu şekilde yansımıştır. Katılımcıların araştırmacı tarafından tanınması, veri toplama aşamasındaki görüşmelerde samimi bir ortamın oluşmasına ve katılımcıların duygularını açık ifade etmelerine katkı sağlamıştır. Araştırmacının görüşme esnasındaki açık fikirli ve anlayışlı tutumu, katılımcıların fikirlerini söyleme hususunda olası kaygılarını ortadan kaldırmıştır. Araştırmacının çalışma yürütülen okulda öğretmen olması veri toplama sürecinde, gerektiğinde yeni verilere ulaşma hususunda kolaylık sağlamıştır. Araştırmacının katılımcıların okul ve aile durumlarını, ekonomik düzeylerini bilmesi elde edilen verilerin anlamlandırılmasında araştırmacıya yol gösterici olmuş ve kolaylık sağlamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde içerik analizinden faydalanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlar ve ilişkiler oluşturmaktır. Bu amaçla elde edilen verilerin ilgili kavram çerçevesinde toplanması, daha sonra bu kavramların düzenlenerek uygun açıklayıcı temaların oluşturulması gerekir (Yıldırım, Şimşek, 2016). Araştırma sonucunda elde edilen veriler bir araya getirilerek titizlikle incelenmiş ve konuya ilişkin öğrencilerin ifadeleri tek tek okunarak, her soruya yönelik cevaplar alt alta yazılıp bilgisayar ortamında veri havuzu oluşturulmuştur. Daha sonraki süreçte veriler incelenerek konuyla ilişkili olmayan veriler elenmiştir. Anahtar kelimeler belirlenmiş, bu anahtar kelimelerden hareketle kodlama işlemi yapılmış, bu kodların ilişkili olduğu kategori ve temalar oluşturulmuştur. Verilerin yazımı, incelenmesi, konuyla ilişkili olmayan cevapların elenmesi hususunda uzman görüşüne de başvurulmuş olası yanlışlıkların önüne geçilmiştir. Böylece öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersine yönelik görüşleri derinlemesine incelenmiştir.

Elde edilen ham veriler Dey'in (1993) veri analiz sürecinde uyguladığı aşamalar izlenerek betimleme, sınıflama ve ilişkilendirme olarak üç bölümde analiz edilmiştir.

Betimleme

Bu aşamada çalışmada elde edilen veriler incelenmiş, öğrencilerin aynı sorulara verdikleri cevaplar eksiksiz olarak toplanmış ve her soruya ait cevaplar alt alta yazılıp gruplandırılmıştır. Bu yöntemle verilerin analizindeki diğer aşamalarda verilere ilişkin bilgilerin gözden kaçması engellenmiş, kontrolükolaylaşmıştır.

Sınıflama

Bu aşamada öğrencilerin sorulara verdiği cevaplara göre anahtar kelime ve cümleler belirlenmiş, bu anahtar kelimelere göre kodlama yapılarak temalar oluşturulmuştur.

İlişkilendirme

Bu aşamada benzer kodlar ilişkili kategorilere ayrılmış daha sonrabenzer kategoriler aynı tema altında toplanmış ve bulunan temalar betimsel analiz ile yorumlanmıştır. Ayrıca doğrudan alıntı yapılarak öğrenci ifadelerine yer verilmiştir. Elde edilen veriler bir başka uzman tarafından da incelenerek analizlerin güvenilirliği sağlanmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin Covid-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitimle Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Duygularına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan öğrenci ifadelerine göre öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini alma konusunda üç farklı görüşe sahiptir. Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersi almayı **sevdiğlerini**, **sevmediklerini** ve sevip sevmeme konusunda **kararsız** olduklarını belirtmişlerdir.

Sevme

Öğrenciler; uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmelerinde **öğretmen**, **dersin içeriği**, **dersin işlenişi**, **tedbirli olma** ve **konfor** faktörünün etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmen

Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini almayı seven öğrencilerin “**seviyorum**” cevabını vermelerinde öğretmenlerine olan olumlu duyguları etkili olmuştur. Örneğin (Ö28) *Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersi almayı seviyorum, öğretmenim çok iyi ilgileniyor, eğlenceli ve çok güzel geçiyor.*

Dersin İçeriği ve İşlenişi

Öğrenciler, dersle ilgili faktörlerden ders içeriği ve işlenişininuzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmelerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Ders konularının öğrencilerin ilgisini çekmesi uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmelerinde etkili olmuştur. Örneğin (Ö11) *Evet, seviyorum. Kültürümüzü, tarihimizi öğreniyoruz; konuları güzel.*

Dersin işlenişi öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmelerinde diğer bir etken olmuştur. Örneğin (Ö1) *Seviyorum, öğretmenle sohbet ederek yüz yüze eğitim gibi yaptığımız için.*

Tedbirli Olma

Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin sevilmesinde salgın döneminde tedbirli olmak gerektiği düşüncesi de etkilidir. Öğrencilerin salgının yayılmaması ve hastalıktan korunmak için uzaktan eğitimin gerekli olduğunu düşündükleri ve bu düşünceden kaynaklı öğrencilerde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersine karşı olumlu bir yaklaşımın olduğu görülmüştür. Örneğin (Ö15) *Uzaktan eğitim hastalığın yayılmaması için gerekli, bu sebepten seviyorum. (Ö5) Hastalık var, okula gidemeyiz; hasta olmamız için uzaktan eğitim yapıyoruz.*

Konfor

Öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmelerinde evde konforlu bir ortamda ders yapmaları etkili olmuştur. Öğrenciler evde, kendi odalarında ders yapmalarını sabah erken kalmak zorunda olmamalarını sevmelerine gerekçe göstermişlerdir. Örneğin (Ö19) *Seviyorum, ders esnasında daha rahat; sıra yerine koltuk var.*

(Ö21) *Evde olmak güze; sabah kalkıp okula gitmek zorunda değilsin, aralarda uzanıp dinlenebiliyorsun.*

Sevmeme

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmemelerinde **uzaktan eğitimle dersi anlayamamalarını, teknik sorunlar yaşamalarını, uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi kıyaslamalarını, okulu ve arkadaşlarını özlemelerini** gerekçe olarak ifade etmişlerdir.

Dersi Anlayamama

Öğrenciler, uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmemelerinde dersi uzaktan eğitimle anlayamamalarının etkili olduğunu belirtmişlerdir. Anlayamama sebeplerini; ekran başında vakit geçirmeyi sevmeme, ev ortamında sınıfta olduğu gibi dikkatlerini verememe olarak ifade etmişlerdir. Örneğin (Ö2) *Sevmiyorum, çünkü çok fazla anlamıyorum. Evde sınıftaki gibi olmuyor. Dikkatim dağılıyor.* (Ö20) *Sevmiyorum, ekran başında zaman geçirmek çok sıkıcı olduğu için de anlamıyorum.*

Teknik Sorunlar

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmemelerindeki etkenlerden birinin de teknik sorunlar olduğunu ifade etmiştir. İnternet bağlantısının kesilmesi öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmemelerinde bir etken olmuştur. Örneğin (Ö13) *Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmiyorum; canlı ders o kadar iyi değil, sürekli kesinti oluyor.*

Kıyaslama

Öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmemelerinin bir başka nedeni, yüz yüze eğitimle yaptıkları kıyaslamada yüz yüze eğitimi daha iyi bulmalarıdır. Örneğin (Ö13) *Sevmiyorum, canlı ders o kadar iyi değil.* (Ö27) *Sevmiyorum, yüz yüze eğitim daha iyi.*

Özlem

Öğrenci ifadelerinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmemelerinde öğrencilerin okula ve arkadaşlarına duydukları özlemin etkili olduğu görülmektedir. Örneğin (Ö20) *Sevmiyorum, çünkü arkadaşlarımı özledim. (Ö16) Sevmiyorum, çünkü okula gitmeyi özledim.*

Kararsızlık

Öğrenci ifadelerine göre, uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersine ilişkin duygularında kararsızlık yaşamalarının sebebi **teknik sorunlar** ve **dersin içeriğidir**.

Teknik Sorunlar

Öğrencilerin internet bağlantısının kesilmesi kararsızlık yaşamalarında etkili olmuştur. Örneğin (Ö25) *Bazen seviyorum bazen sevmiyorum çünkü ya öğretmenin ya da benim internetim kesiliyor, ders yarıda kalıyor.*

Dersin İçeriği

İşlenen konunun öğrencilerin ilgisini çekip çekmediği kararsızlık yaşamalarında etkilidir. Öğrenciler dersin konusuna göre uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin bazen zevkli bazen ise sıkıcı geçtiğini belirtmiştir. Örneğin (Ö12) *Kararsızım, çünkü konusuna göre bazen zevkli geçiyor bazen sıkıcı oluyor.*

Öğrencilerin Covid-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitimle Sosyal Bilgiler Dersinde Etkili İletişim Kurabilme Konusundaki Görüşleri

Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde iletişim kurabilme konusunda öğrenciler iki farklı görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı etkili iletişim kurabildiklerini bir kısmı ise iletişim sorunları yaşadıklarını belirtmiştir. Etkili iletişim kurabildiklerini ifade edenler; **öğretmen**, **teknik imkânlar** ve **demokratik eğitim ortamının** iletişim kurmalarında olumlu etki sağlayan faktörler olduğunu ifade etmişlerdir. **Teknik sorunlar** ve **eğitim ortamının** iletişim kurmalarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Etkili İletişim Kurabilme

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde iletişim kurmalarını **öğretmen**, **teknik imkânlar** ve **demokratik eğitim ortamının** olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir.

Öğretmen

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde etkili iletişim kurulmasında öğretmen faktörünün etkili olduğunu belirtmişlerdir. **Öğretmenin iletişim becerisi, anlayışlı olması, farklı fikirlere açık olması, ilgili olması, adil olması** gibi özelliklerinin etkili iletişime olumlu katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Örneğin

(Ö18) *Etkili İletişim kuruyorum çünkü öğretmenimiz iletişim konusunda iyi, iletişim kolay oluyor.*

(Ö31) *Etkili İletişim kurabiliyoruz, hocamız çok ilgilidir.*

(Ö21) *Etkili İletişim kurabiliyorum, öğretmenim kızmadığı için rahatlıkla konuşabiliyorum.*

(Ö15) *Etkili İletişim kuruyorum, öğretmenimize istediğim gibi fikirlerimi söylüyorum; hiç kızılmıyor.*

(Ö7) *Etkili İletişim kurabiliyorum, istediklerimi söyleyebiliyorum; öğretmenimiz bu konuda anlayışlı, fikrimize önem veriyor.*

(Ö23) *Etkili İletişim kuruyorum; öğretmenimiz herkese adil davranıyor, eşit söz hakkı veriyor.*

Teknik İmkânlar

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde etkili iletişim kurmaya **internet bağlantısının kesilmemesinin, internet hızının yeterli olmasının** olumlu katkı sağladığını belirtmişlerdir. Örneğin (Ö9) *Etkili iletişim oluyor çünkü internetim iyi çekiyor.* (Ö17) *Etkili iletişim kurabiliyorum çünkü internet hızım iyi; kesinti yaşamıyorum.*

Demokratik Eğitim Ortamı

Öğrenciler; uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde **eşit söz hakkı verilmesi, fikirlerini rahat söyleyebilme** gibi demokratik eğitim ortamlarında olması gereken özelliklerin etkili iletişim kurmayı olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Örneğin (Ö5) *Etkili iletişim kurabiliyorum, söz hakkı istediğimde herkes gibi konuşabiliyorum, fikirlerimi söylüyorum öğretmene.*

(Ö33) *Etkili iletişim kuruyorum, söz hakkı istediğimde herkese tanındığı kadar bana da söz hakkı tanınıyor; sınıfta da herkes konuşuyor genelde, iletişim kurulmuş oluyor.*

İletişim Sorunları

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde etkili iletişim kurmalarını olumsuz etkileyen unsurları, **teknik sorunlar** ve **eğitim ortamına ilişkin sorunlar** olarak ifade etmişlerdir.

Teknik Sorunlar

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde etkili iletişim kurmalarını olumsuz etkileyen teknik sorunlar olarak; EBA'da bağlantı sorunu yaşama, internet limitinin kısıtlı olması, ses kesintisi yaşama, internet altyapısının olmaması sorunlarını ifade etmişlerdir. Örneğin (Ö29) *Hayır, kuramıyorum çünkü en önemli sorun köyümüzde internet yok; babamın internetini kullanıyorum oda çekmiyor, her zaman kesiliyor, hemen bitiyor.*

(Ö24) *Kuramıyorum çünkü EBA'da sorun oluyor, öğretmenimizin sesi bazen kesiliyor.*

Eğitim Ortamına İlişkin Sorunlar

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde eğitim ortamına bağlı sorunların derste iletişim kurmalarında olumsuz etki yaptığını belirtmişlerdir. Eğitim ortamına ilişkin olumsuzlukları; öğrenci sayısının fazla olması, söz hakkı alamamak, sınıf ortamının olmaması olarak belirtmişlerdir. Örneğin (Ö10) *Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde etkili iletişim kuramıyorum, genelde el kaldırarak konuşuyorum ama öğrenci çok; bu yüzden sıra gelmiyor, konuşamıyorum. (Ö30) Etkili iletişim uzaktan eğitimde sınıftaki gibi bir ortam olmuyor.*

Öğrencilerin Covid-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitimle Sosyal Bilgiler Dersinde Başarılarına İlişkin Görüşleri

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olup olamayacaklarına yönelik düşüncelerini üç farklı görüşle ifade etmişlerdir: Bu görüşler; başarılı olabileceklerini düşünenler, başarılı olamayacaklarını düşünenler ve başarılı olup olamayacakları konusunda kararsızlık yaşayanlar olarak belirtilmiştir.

Başarı

Öğrenci ifadelerinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olacağını düşünenler **öğretmen, dersle ilgili sorumluluklarını yerine getirmek ve dersi sevmek** faktörlerinin derste başarılarını olumlu etkilediğini belirtmişlerdir.

Öğretmen

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olmalarında öğretmenlerinin olumlu katkı sağladığını düşünmektedir. Öğretmenin güzel ders anlatması, dersi akıcı işlemesi öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde öğretmenlerinin olumlu katkı sağladığını düşünme nedenleri olarak ifade edilmiştir. Örneğin (Ö10) *Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olacağımı düşünüyorum. Öğretmenimiz anlaşılır bir şekilde anlatıyor.*

(Ö23) *Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olacağımı düşünüyorum. Öğretmenimizin dersi anlaşılır anlatıyor, dersi işlemesi güzel; başarılı olacağımı*

düşünüyorum.

(Ö12) Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olacağımı düşünüyorum. Dersler güzel geçiyor, akıcı; zamanın nasıl geçtiği anlaşılıyor.

Dersle İlgili Sorumluluklarını Yerine Getirmek

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olmalarına olumlu katkı sağlayan diğer faktörlerle ilgili sorumluluklarını yerine getirmek olduğunu düşünmektedirler. Derse hazırlanmak, dersi tekrar etmek, dersle ilgili ödevlerini yapmak gibi dersle ilgili sorumlulukların yerine getirilmesi uzaktan eğitimle dersin işlenmesinde öğrencilerin başarılarını olumlu etkileyen faktörler olarak ifade edilmiştir. Örneğin *(Ö13) Başarılı olacağımı düşünüyorum. Çünkü derse hazırlanıyorum sonra da tekrar ediyorum. (Ö22) Başarılı olacağımı düşünüyorum. Çünkü ödevlerimi yapıyorum, dersime çalışıyorum.*

Dersi Sevme

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olmalarında dersi sevmelerinin dersteki başarılarını olumlu etkilediğini ifade etmiştir. Örneğin *(Ö15) Evet çünkü dersi çok seviyorum, severek çalışıyorum, başarılı olurum.*

Başarısızlık

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarısız olmalarında **uzaktan eğitimin olumsuz yanları, dersle ilgili unsurlar** ve **teknik sorunların** etkili olduğunu belirten ifadeler kullanmışlardır.

Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yanları

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarısız olmalarına sebep olarak; uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olmaması, yüz yüze eğitimin daha faydalı olması, uzaktan eğitimde derse odaklanmanın zor olması gibi gerekçeleri ileri sürmüşlerdir. Örneğin *(Ö6) Başarısız olurum. Çünkü yüz yüze eğitimin yerini tutamadığını düşünüyorum. (Ö9) Başarılı olamam. Çünkü yüz yüze eğitim daha faydalı, uzaktan eğitim hiç iyi değil. (Ö19) Başarısız olurum. Çünkü uzaktan eğitimde derse odaklanamıyorum. Dikkatim dağılıyor.*

Ders İlgili Unsurlar

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarısız olmalarında dersle ilgili unsurların etkili olduğunu belirtmişlerdir. Dersi anlayamama, dersi sevmeme, dersten verim alamama gibi dersle ilgili etkenlerin başarısız olmalarında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Örneğin *(Ö25) Hayır çünkü uzaktan eğitimle anlamıyorum. (Ö29) Hayır çünkü uzaktan eğitimi sevmiyorum, beni dersten soğuttu. (Ö21) Hayır çünkü derslerden fazla verim alamıyorum.*

Teknik Sorunlar

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarısız olmalarında teknik bir sorun olarak derste bağlantının kesilmesinin etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin (Ö36) *Hayır çünkü derslerde sıkıntı var; kesiliyor, anlaşılıyor.*

Kararsızlık

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olup olmayacaklarına ilişkin kararsızlık yaşamaları için **uzaktan eğitimden yeterince faydalanamamaları** ve **uzaktan eğitime ilişkin yeterince deneyimlerinin olmamasını** gerekçe göstermişlerdir.

Faydalanamama

Öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olup olamayacaklarına ilişkin kararsızlık yaşamalarında, uzaktan eğitimle derslerin yeterince verimli geçmediği ve derslerden faydalanamadıkları düşüncesine sahip olmaları etkili olmuştur. Örneğin (Ö11) *Başarılı olmada kararsızım çünkü dersler pek verimli geçmiyor.*

Deneyim

Öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde başarılı olup olamayacaklarına ilişkin kararsızlık yaşamalarında uzaktan eğitimle bu dersi deneyimlememiş olmaları etkili olmuştur. Örneğin (Ö1) *Kararsızım çünkü daha önce böyle bir eğitimi hiç almadım.*

Öğrencilerin Covid-19 Salgını Sürecinde Sosyal Bilgiler Dersinin Uzaktan Eğitimle Verilmesinin Ortaya Çıkardığı Durumlar Hakkındaki Görüşleri

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin işlenmesinin olumlu ve olumsuz durumlar ortaya çıkardığını belirtmişlerdir.

Olumlu Durumlar

Öğrenciler ifadelerinde **dersin sürdürülebilirliği, salgından korunma, iletişim kurabilme** ve **okulun önemini anlaşılmasını** olumlu durumlar arasında belirtmişlerdir.

Dersin Sürdürülebilirliği

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin olumlu yansımaları olduğunu, eğitim öğretimin Covid-19 salgını sürecinde sürdürülebilmesinin ortaya çıkan

olumlu durumlardan biri olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler Covid-19 salgını sürecinde derslerden uzak kalmamayı ve derslerin devam etmesini olumlu durumlar olarak ifade etmiştir. Örneğin (Ö4) *Covid-19 salgını sürecinde hiç ders görmemekten iyi, en azından derslerden çok uzaklaşmıyoruz. (Ö34) Uzaktan eğitimin olumlu yönü evde ders yapabiliyoruz, en azından dersleri işliyoruz.*

Salgından Korunma

Öğrenciler Covid-19 sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin, salgının yayılmasının önlenmesi ve hasta olmamak için gerekli olduğunu düşündüklerini ifade ederek dersin uzaktan eğitimle alınmasının salgından korunmaya katkı sağladığını belirtmişlerdir. Örneğin (Ö6) *Evde ders yapmak uzaktan eğitimle Covid-19 salgını sürecinde bir avantaj, hastalık yayılmıyor. (Ö25) Uzaktan eğitimin olumlu yönü evde olmamız ve hastalığın yayılmaması*

İletişim

Çalışma grubundaki bir öğrenci uzaktan eğitimle öğretmeniyle iyi iletişim kurduğunu belirterek bunu olumlu durumlar arasında ifade etmiştir. Öğrenci, uzaktan eğitimin verdiği rahatlığın iletişim kurmayı olumlu etkilediğini belirtmiştir. Örneğin (Ö12) *Uzaktan eğitimde evdeyiz daha rahatız, bu yüzden öğretmenimizle daha iyi iletişim kuruyoruz.*

Okulun Önemi

Öğrenciler Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin okulun eğitimdeki yerini anlamalarına katkı sağladığını ve okulun kendileri için ne kadar önemli olduğunu fark ettiklerini belirtmişlerdir. Örneğin (Ö8) *Olumlu yönü, okulun kıymetini anladık. Dersler uzaktan eğitimle okuldaki gibi olmuyor. (Ö14) Okulun benim için ne kadar önemli olduğunu anladım.*

Olumsuz Durumlar

Öğrenciler, olumsuz durumlar arasında **teknik sorunlar, dersle ilgili sorunlar yaşadıklarını** ve **sağlıklarının olumsuz etkilendiğini** belirtmişlerdir.

Teknik sorunlar

Öğrenciler ifadelerinde internet bağlantısında kesilme, internete bağlanamama, internetin olmaması gibi teknik sorunlar yaşadıklarını ve bu sorunların uzaktan eğitime katılmama gibi olumsuz bir durum oluşturduğunu belirtmişlerdir. Örneğin (Ö8) *Olumsuz olarak internet problemleri yaşıyoruz. (Ö36) Olumsuz yönü, internet olmayınca yüz yüze de olduğu gibi herkes katılmıyor, katılmayanlar geride kalıyor.*

Dersle İlgili Sorunlar

Öğrenciler ifadelerinde; dersi anlamakta zorluk yaşanması, dersin sıkıcı geçmesi, dersin verimli geçmemesi, derse dikkatini verememek, ders sürelerinin yetersizliği, derste birlikte etkinlik yapamamak gibi sorunları uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersindeki olumsuzluklar olarak belirtmişlerdir. Örneğin (Ö28) *Derslerimiz okuldaki gibi verimli geçmiyor. (Ö23) Olumsuz yönü derste beraber yapılan etkinliklerden ve oyunlardan uzak kalmak ve derse dikkatimi veremem. (Ö7) Dersler uzaktan çok sıkıcı, anlaşılmıyor. (Ö12) Olumsuz yönü konuları detaylı işleyemiyoruz süre yetmiyor.*

Sağlık

Öğrenciler ifadelerinde sürekli ekran karşında olmaktan göz problemleri yaşadıklarını ifade etmişler, sağlık sorunlarını olumsuz durumlar arasında belirtmişlerdir. Örneğin (Ö15) *Sürekli ekrana bakmaktan gözlerimiz bozulabilir.*

Öğrencilerin Covid-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitimle Sosyal Bilgiler Derslerinin Daha Verimli Geçmesi İçin Önerileri

Öğrenciler uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin daha verimli geçmesi için **derse** yönelik, **öğrencilere** yönelik ve **olanaklara** yönelik önerilerde bulunmuşlardır.

Derse Yönelik Öneriler

Ders Bölümleri

Öğrenciler derste sohbet bölümü, ders kontrol bölümü, oyun için ayrılan bölüm, öğretmen ve öğrenci bölümleri gibi bölümlerin olmasını önermektedirler. Örneğin (Ö34) *Derse odaklanmayı sağlamak için ders bölümlerden oluşmalı. Mesela 10 dakika hoca anlatmalı, 10 dakika öğrenci, 10 dakika oyun vb. (Ö12) Ders içinde oyun sohbet gibi bölümler olmalı, hep ders olmamalı.*

Etkinlikler

Öğrenciler derslerde video, oyun, yarışma ve çeşitli etkinlikler olmasını önermektedir. Örneğin (Ö3) *Dersle ilgili videolar olmalı etkinlikler yapılmalı. (Ö24) Daha fazla video ve görsel kullanılmalı. (Ö31) Daha akıcı ve sürükleyici olması için ödüllü yarışmalar olmalı. (Ö26) Derslerde bilgisayar oyunları kullanılmalı.*

Ders Süresi

Öğrenciler sosyal bilgiler ders süresinin, ders sayısının artırılması ve ders arasındaki sürenin kısaltılmasına yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Örneğin (Ö4) *Ders saatleri artırılmalı. (Ö20) Ders süresi daha uzun olmalı. (Ö22)10 dakika ara, kısaltılmalı.*

Katılım

Öğrenciler, derse katılım sağlanması ve kalabalık sınıflarda katılımcı sayısının bölünmesine yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Örneğin (Ö14) *Öğrenci katılımı arttırılmalı. (Ö15) Kalabalık sınıflarda herkes aynı anda derse girmesin.*

Telafi

Öğrenciler derse katılmayan öğrenciler için telafi derslerinin olmasını önermişlerdir. Örneğin (Ö33) *Derse katılmayanlar için ayrıca ders yapılmalı, katılanlar aynı konuyu tekrar işlememeli.*

Sınav

Öğrenciler canlı derslerde belli aralıklarla sınavlar yapılmasını önermişlerdir. Örneğin (Ö16) *Belli aralıklarla derste canlı sınavlar yapılsın.*

Görüntü Paylaşımı

Öğrenciler canlı ders esnasında kameraların açık olmasını, arkadaşlarının ve öğretmenlerinin görüntü paylaşmasını önermektedir. Örneğin (Ö2) *Öğretmenler görüntüyü açmalı. (Ö5) Öğretmen görüntüyü açmalı, öğrenciler de.*

Öğrenciye Yönelik Öneriler

Öğrenci Katılımı

Öğrenciler, ders esnasında her öğrenci için cevap hakkı süresi belirlenmesi ve daha çok söz hakkı verilmesi önerilerinde bulunmuşlardır. Örneğin (Ö9) *Derse katılan her öğrencinin söz hakkı alabilmesi için her katılana cevap hakkı süresi konmalı. (Ö26) Derslerde bize daha çok söz hakkı verilmeli.*

Teşvik Etme

Öğrenciler uzaktan eğitimde derse katılımda devamlılık sağlayan öğrencilerin ödüllendirilmesini, böylece öğrencilerin derslere katılmaya teşvik edilmesini önermektedirler. Örneğin (Ö18) *Derse katılım oranına göre öğrenciler ödüllendirilsin.*

Olanaklara İlişkin Öneriler

Eğitim Materyali

Öğrenciler ders kitaplarının kaldırılmasını; elektronik ortamda kullanılacak, içerisinde çeşitli etkinlikler ve eğitici oyunların olduğu elektronik kitaplar olmasını önermektedirler. Örneğin (Ö28) *Ders kitabı olmamalı, elektronik kitap olmalı, içinde dersle ilgili oyunlar olmalı.*

Teknik İmkânlar

Öğrenciler, uzaktan eğitimdeki bağlantı sorununun çözülmesi gerektiğini belirtmiştir. Örneğin (Ö25) *Bağlantı sorunu olmamalı.*

Uygun Eğitim Ortamı

Öğrenciler, uzaktan eğitimde ders esnasında ortamdan kaynaklı ders dışı seslerin engellenmesi gerektiğini belirtmiştir. Örneğin (Ö32) *Ders işlerken arkadan sesler gelmemeli bazılarında.*

Tartışma ve Sonuç

Yapılan alanyazın taramasında uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersine yönelik yayınlanmış çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Covid-19 salgını sürecinde sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimini öğrenciler açısından değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Buna karşılık, araştırma bulgularını destekleyen farklı eğitim düzeylerinde ve farklı alanlarda araştırmalar bulunmaktadır.

Araştırma bulguları öğrencilerin çoğunluğunun uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevdiğini ortaya koymuştur. Öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmelerinde öğretmenin, ders içeriğinin ve işlenişinin etkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin Covid-19 salgını sürecinde eğitimin devamı için uzaktan eğitimin güvenilir bir yol olduğuna inandıkları ve ev ortamında ders yapmanın rahatlığının uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini sevmelerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Kaynar, Kurnaz, Doğrukök ve Şentürk Barışık(2020) “Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri” başlıklı araştırmalarında, öğrencilerin canlı derslerde öğretmen ve arkadaşları ile etkileşimde olmaktan memnun olduklarını belirlemişlerdir. Arat ve Bakan (2011) “Uzaktan Eğitim ve Uygulamaları” başlıklı araştırmalarında, öğrencilerin uzaktan eğitimde derslerin canlı olarak yapılmasını tercih ettikleri ve kendilerini uzaktan eğitimde sınıf ortamından daha rahat hissettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bulut ve Eşitti (2020) “Covid-19 Sürecinde Turizm Lisans Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Değerlendirmeleri” başlıklı araştırmalarında lisans öğrencilerinin uzaktan eğitimle ders alma konusunda olumlu görüş bildirdiklerini tespit etmişler, öğrencilerin uzaktan eğitimle ders almaktan memnun oldukları fakat uzaktan eğitimde derse ulaşım konusunda cihaz ve teknik bağlantı sorunları yaşadıkları

sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma bulguları öğrencilerin uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersi almayı sevmeme sebeplerinin, dersi uzaktan eğitimle anlamakta zorlanmaları ve bağlantı sorunu yaşamaları olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Araştırma sonuçlarını destekler nitelikte Kaynar, Kurnaz, Doğrukök ve Şentürk Barışık (2020) “Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri” başlıklı araştırmalarında EBA ve diğer online iletişim kanalları üzerinden dersi takip eden öğrencilerin internet ve EBA bağlantısında sorun yaşamalarının uzaktan eğitime karşı olumsuz görüş bildirmelerinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Aynı araştırmada EBA ve internet bağlantı sorunu yaşamayan öğrencilerin, yaşayanlara göre daha olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Araştırma bulguları öğrencilerin çoğunun uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinde öğretmenleri ile etkili iletişim kurdukları sonucunu ortaya koymuştur. Etkili iletişim kurulmasında öğretmenin iletişim becerisinin, internet bağlantı sorunu yaşanmamasının ve derste öğrenci katılımının sağlanmasının etkili olduğu tespit edilmiştir. Bağlantıda yaşanan teknik sorunlar, kalabalık sınıflarda katılımcı yoğunluğu ve sınıf ortamının olmamasının iletişimi olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Araştırma bulgularını destekler nitelikte Gömleksiz ve Pullu (2020) “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri” başlıklı araştırmalarında öğrencilerin gerçek sınıf ortamında olmamasından kaynaklı arkadaşlarıyla yan yana olmamalarının iletişimlerini olumsuz etkilediğini ve öğretmenlerine sormak istedikleri sorular için yeterli sürenin olmamasından kaynaklı iletişim sorunları yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Tuncer ve Tanaş (2011), “Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim Programlarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı araştırmalarında uzaktan eğitimle materyal hazırlama ortamlarının sınıfta olduğu kadar etkili bir şekilde oluşturulmadığı ayrıca öğrencilerin öğretmenleriyle kurdukları iletişimde sorunlar yaşadıkları ve ders sunumunda ortaya çıkan sorunlar olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma bulguları, öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde uzaktan eğitimle başarılı olacağını düşünme sebeplerinin; dersin sevilmesi, derse hazırlanılması ve öğretmenin dersi işleyiş şeklinin olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Başarılı olamayacağını düşünenlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Başarılı olamayacağını düşünme sebeplerinin uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar faydalı olmadığını düşünmeleri, uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersini anlamakta zorlanmaları, uzaktan eğitimin sevilmemesi ve yaşanan teknik sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Aksoy ve Özyürek (2021) “Covid-19 Salgını Dönemindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Üniversite Öğrencilerin Görüşlerine Göre İncelenmesi” başlıklı araştırmalarında, öğrencilerin uzaktan eğitimde yüz yüze ders işleme şansının olmamasının öğrenci başarısını olumsuz etkilediği, öğrencilerin uzaktan eğitimde derse odaklanma sorunu yaşadıkları, yüz yüze eğitimde öğrenilen bilginin daha kalıcı olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır. Öğrenciler ve öğretim elemanları kendileri için uzaktan eğitimin uygun bir yöntem olmadığını belirtmişler; öğrenciler en kısa sürede yüz yüze eğitime geçilmesi gerektiğini, zorunlu haller dışında uzaktan eğitim yapılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin, uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunlar sebebiyle yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime kıyasla daha üstün olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmıştır.

Andsoy, Güngör, Bayburtluoğlu ve Yaman (2012) “Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Birinci Sınıf Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sistemine İlişkin Düşünceleri” başlıklı araştırmalarında öğrencilerin yüz yüze verilmeyen derslerde konuların anlaşılmasının zorlaştığı ve öğrencilerin derslere katılmakta isteksiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bayram, Peker, Aka ve Vural (2019) uzaktan eğitimde yaşanan teknik sorunların öğrencilerin derslerde beklenen verimi almalarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada uzaktan eğitimin olumsuz yönleri çalışmaya katılan tüm öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin olumsuz yönlerinin bağlantıda teknik sorunlar yaşanması, uzaktan eğitimle dersin anlaşılmaması, ders sürelerinin yetersiz olması, dersin sıkıcı geçmesi ve sürekli ekran karşısında olmanın sağlığa verdiği zararlar olduğu ortaya konmuştur. Gömleksiz ve Pullu (2020) “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri” başlıklı araştırmalarında, uzaktan eğitim sürecinde canlı derslerdeki uygulamaların dersi sıkıcı ve anlaşılması zor hale getirdiğini bunun dersi olumsuz etkilediğini ayrıca sınıf ortamında derslere yeteri kadar odaklanılamadığı ve ders sürelerinin yetersiz olmasından kaynaklı derslerin etkisiz ve verimsiz geçtiğini ortaya koymuşlardır. Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir, Bayraktar (2020) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri” başlıklı araştırmalarında Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime genel anlamda olumsuz yaklaştıklarını ortaya koymuşlardır. Aynı araştırmada öğrencilerin dersleri takip etmede en çok akıllı telefon kullandıkları, yaşadıkları internet ve bağlantı sorunlarından dolayı dersleri yeterince takip edemedikleri ifade edilmiştir. Ayrıca bu durumun öğrenciler arasında fırsat eşitsizliği yarattığı vurgulanmıştır. Kuş, Mert ve Boyraz, (2021) “Covid-19 Salgını Sürecinde Eğitimde Fırsat Eşit(Siz)Liği: Kırsal Kesimdeki Öğretmen ve Ebeveyn Görüşleri” başlıklı araştırmalarında kırsal kesimdeki öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin yeterli teknik cihaz ve internet altyapısına sahip olmadıklarını, bu konuda velilerinden yeterli desteği alamadıklarını; bu durumun fırsat eşitsizliği oluşturduğunu tespit etmişlerdir.

Araştırma bulgularında uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersi almanın olumlu yönlerinin hastalıktan korunmak, yayılmasını engellemek, bu süreçte derslerden uzak kalmamak ve ev ortamında ders yapabilmeyen getirdiği rahatlık olduğu tespit edilmiştir. Seçmeli ve Kurnaz (2020) araştırmalarında öğrencilerin uzaktan eğitime kıyasla okula giderek eğitim almanın daha iyi olacağını düşündüklerini, Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimi sağlık açısından olumlu bulduklarını, uzaktan eğitimle ilgili en büyük sorunun ise internet bağlantısında yaşanan sıkıntılar olduğunu tespit etmişlerdir. Tuncer ve Bozkurt (2020) araştırmalarında uzaktan eğitimin ilköğretim öğrencilerine her yerde ve istedikleri zaman eğitim alma imkânı oluşturduğu ve bu durumun öğrencilerin kendi eğitimlerinin sorumluluğunu almasına olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada elde edilen verilerden hareketle uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin daha verimli geçmesi için öğrenciler;
Derslerde farklı bölümlerin olması (oyun, sohbet, ödev kontrol vb.),
Derslerde karşılıklı olarak görüntünün açılması, derslerdeki etkinliklerin çeşitlendirilmesi (oyun, yarışma vb.),

Ders saati sürelerinin arttırılması,
 Derste yoğunluğu engellemek için kalabalık sınıflarda derse katılan öğrenci sayısına sınırlandırma getirilmesi,
 Öğrencilere cevap hakkı sürelerinin tanımlanması,
 İçerisinde dersle ilgili etkinlik, oyun ve yarışmaların bulunduğu elektronik kitap oluşturulması,
 Derse katılımın sağlanması,
 Derslerin tekrar izlenebilmesi,
 Bağlantıda yaşanan teknik sorunların çözülmesi,
 Telafi derslerinin yapılması gibi önerilerde bulunmuşlardır.
 Aksoy ve Özyürek (2021) “Covid-19 Salgını Dönemindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Üniversite Öğrencilerin Görüşlerine Göre İncelenmesi” başlıklı araştırmalarında uzaktan eğitime yönelik olarak öğrencilerin; dersler öğrencilerin uygun olduğu saatlere alınabilir, öğrenci katılımını artıracak çalışmalar yapılabilir, derse öğrencilerin sesli katılımı sağlanabilir, öğrencilerin dersteki söz hakkı süresi arttırılabilir şeklinde önerilerde buldukları tespit edilmiştir.

Öneriler

Araştırma sonucuna göre sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimle daha etkili ve verimli bir şekilde işlenmesi için şu önerilerde bulunabiliriz:

- Sosyal bilgiler dersinde uzaktan eğitimle konuların daha anlaşılır olabilmesine katkı sağlayacak bilgisayar destekli oyunlar, yarışmalar ve öğrencinin aktif katılımını sağlayacak etkinlikler kullanılmalıdır.
- Sosyal bilgiler ders kitabı uzaktan eğitime uygun hale getirilmeli, elektronik kitap oluşturulmalıdır. Kitapta eğitici oyunlar, etkinlikler, öğrencinin kendini sınavabileceği yarışmalar vb. yer almalıdır.
- Sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimle verilmesinde ders süreleri ve sayılarına yönelik düzenlemelere gidilmelidir. Ders sayıları ve süreleri uzatılarak belli bölümlere ayrılmalıdır. Bu bölümlerde eğitimin öğrenci merkezli bir yaklaşımla konunun işlenişi, tartışılması, değerlendirilmesi gibi bölümler yer almalıdır.
- Sosyal bilgiler dersinde olduğu gibi diğer derslerin de uzaktan eğitimle daha iyi işlenmesi için bağlantıda yaşanan teknik sorunların çözülerek tüm öğrencilerin uzaktan eğitime erişebilmesi sağlanmalıdır.
- Derslerde iletişimin daha güçlü olabilmesi için derslerin görüntülü olarak işlenmesi hususunda öğretmenler daha hassas davranmalıdır.
- Uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin verimli bir şekilde geçmesi, içeriğin uzaktan eğitim şartlarına ve öğrenci beklentilerine uygun şekilde

aktarımının sağlanması için neler yapılması gerektiğine dair çalışmalar, ilerleyen süreçte araştırmacılar tarafından yürütülmelidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Gelecek Araştırmalar

Araştırma, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Kırşehir il merkezindeki bir devlet okulunda eğitim gören 37 öğrencinin Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimle sosyal bilgiler dersinin verilmesine yönelik görüşleri ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırma sosyal bilgiler dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesine yönelik yapılacak diğer çalışmalara katkı sunacaktır. Araştırmada dersin uzaktan eğitiminde yaşanan sorunlar ortaya konmuştur. Bu sorunları gidermeye yönelik sosyal bilgiler eğitiminde uygulanan öğretim yöntem ve tekniklerinin uzaktan eğitimde nasıl etkili kullanılabileceğine yönelik araştırmalar yapılabilir.

Yayın Etiği

Araştırmanın yürütülmesi için Hacı Bektaş Veli Etik Kurulu 10.06.2021 tarih ve 2100031621 sayılı etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmada uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanması öncesinde katılımcılara onam formu sunulmuş, katılımcıların onayları alınmıştır. Bu formda; çalışmanın amacı, verilerin ne amaçla kullanılacağı, verilen gizliliğinin nasıl sağlanacağı açıklanmıştır. Ayrıca öğrencilere çalışmaya katılımın gönüllülük esasına göre olduğu, istedikleri zaman sebep göstermeksizin çalışmadan ayrılacakları ifade edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin verdiği cevapların dökümü yapıldıktan sonra cevaplar öğrencilere inceletilerek kendi ifadeleri olmadığını düşündükleri yerleri belirtmeleri istenmiştir. Öğrenciler ifadelerin kendilerine ait olduğunu onaylamıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler için okul idaresine ve ailelere çalışmanın içeriği hakkında bilgi verilmiş, yarı yapılandırılmış formun uygulanması hususunda okul idaresinin ve ailelerin onayları alınmıştır. Ayrıca velilerden katılım onam formu alınmıştır. Katılımcılara kod isimler verilerek sunulmuştur.

ORCID

Emine Yalman <http://orcid.org/0000-0003-3337-0449>

Kaynakça

- Aksoy, M. ve Özyürek, A. (2021). "Covid-19 pandemisi dönemindeki uzaktan eğitim uygulamalarının üniversite öğrencilerin görüşlerine göre İncelenmesi." *Çukurova Araştırmaları*, 7(3), 344-357.
- Andsoy, I. I., Güngör, T., Bayburtluoğlu, T. & Yaman, S. (2012). Karabük üniversitesi sağlık yüksekokulu birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemine ilişkin düşünceleri. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 4(2), 66-73.
- Angoletto, R., Queiroz, V. C. (2020). COVID-19 and the challenges in education. *The Centro de Estudos Sociedade e Tecnologia (CEST)*, 5, 2.
- Arat, T. & Bakan, Ö. (2011). Uzaktan eğitim ve uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(1-2), 363-374. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/selcuksbmyd/issue/11302/135148>
- Başar, M., Arslan, S., Günsel, E. ve Akpınar, M. (2019). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 3(2), 14-22.
- Bayram, M., Peker, A.T., Aka, S.T. & Vural, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 330-345.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAD)*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.
- Bozkurt, A. ve Sharma, R. C. (2020), Emergency remote teaching in a time of global crisis due to coronavirus pandemic, *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-6.
- Budak, F. ve Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 Pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79.
- Buluk, B., Eşitti, B. (2020). Koronavirüs (COVID-19) sürecinde uzaktan eğitimin turizm lisans öğrencileri tarafından değerlendirilmesi. *Journal of Awareness*, 5(3), 285-298.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları*. İstanbul: EDAM Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi
- Çakır, R., Arslan, F. (2020). Uzaktan eğitimin öğrencilerin eşzamanlı sanal sınıf ortamlarını kullanım niyetleri ile uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (15), 114-133. Çetin, Ö., Cakıroğlu, M., Bayılmış, C., Hüseyin, E. K. I. Z. (2004). Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(3).
- Dey, I. (1993). *Qualitative Data Analysis: A User Friendly Guide for Social Science*. London: Routledge.
- Gömlüksiz, M. N., Pullu, E. K. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 477-502. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44456>
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E. Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78. doi:10.17569/tojqi.74876.
- Hodges, C., Moore, S., Locke, B., Trust, T., Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning> Educause Review.
- Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6(1), 44-56.
- Karaca, Ş., Kelam, D. COVID-19 gölgesinde uzaktan eğitim hizmet kalitesinin incelenmesi. *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (5), 7-18.
- Karakuş, N.; Ucuzsatar, N.; Karacaoğlu, M. Ö.; Esendemir, N.; Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Rumeli’de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241. DOI: 10.29000/rumelide.752297.
- Kaya, Z., Erden, O., Çakır, H. ve Bahırsaklı, N. B. (2004), Uzaktan eğitimin temelleri dersindeki uzaktan eğitim ihtiyacı ünitesinin web tabanlı sunumunun hazırlanması, *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, 3 (3), 165-175.
- Kaynar, H., Kurnaz, A., Doğrukök, B., Şentürk Barışık, C. (2020). Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(7), 3269-3292. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44486>
- Kuş, Z., Mert, H., Boyraz, F. (2021). Covid-19 salgını sürecinde eğitimde fırsat eşit(siz)liği: kırsal kesimdeki öğretmen ve ebeveyn görüşleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11 (2), 470- 493. DOI: 10.17943/etku.913684
- Lin, X., Lehman, J. D. (1999). "Supporting learning of variable control in a computer based biology environment: Effects of prompting college student to reflect on their own thinking". *Journal of research in science teaching*, Vol. 36, No. 7, 837-858.
- MEB. (12 Mart 2020). Bakan Selçuk, koronavirüs’e karşı eğitim alanında alınan tedbirleri açıkladı. [<http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleriacikladi/haber/20497/tr>]

adresinden 09.02.2021 tarihinde erişilmiştir.]

- Seçmeli, M., Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.
- Simonson, M., Schlosser, C. Orellana, A. (2011). Distanceeducationresearch: a review of the literature. *Journal of Computing in Higher Education*, 23, 124–142.
- Tuncer, M., Tanaş, R. (2011). Akademisyenlerin uzaktan eğitim programlarına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat ve Tunceli Üniversiteleri örneği). *İlköğretim Online*, 10(2), 776- 784. 6)
- UNESCO. (2020). Covid-19 educationaldisruptionandresponse. [<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden 02.02.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Uzoğlu, M. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(16), 335-351.
- Waterhouse, S., Rogers, R. O. (2004). “*The Importance of Policies in E-Learning Instction*”, Number 3.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilgilerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara. Seçkin yayınları.

The Journal of International Social Science Education

ISSN: 2146-6297 (Online) Journal homepage: <https://www.dergipark.org.tr/en/pub/issej>

Student opinions on distance education of social studies course during the covid-19 epidemic

Emine Yalman

To cite this article: Yalman, E. (2023). Student opinions on distance education of social studies course during the covid-19 epidemic, *The Journal of International Social Science Education*, 9(1), 1-51. DOI: 10.47615/issej.1073851

To link to this article: <https://doi.org/10.47615/issej.1073851>

© 2023 The Author(s). Reprints and permissions: Authors have permission to share their article after it has been published in ISSEJ/The journal of International Social Science Education, either in print or online as a First Edition

Highlights

Although there are many studies dealing with the contributions of distance education in various fields, there is no study evaluating the conduct of social studies course with distance education from the students' point of view.

This study will contribute to the literature in terms of revealing the expectations, achievements and suggestions of students in distance education of social studies course.

It is an original study in terms of considering the pros and cons of the social studies course in distance education from the students' point of view and offering suggestions.

ISSEJ/The Journal of International Social Science Education is a double peer-reviewed online journal. This article can be used for research, teaching and private studies. Only the authors are responsible for the content of the article. The journal has the copyright of the articles. The publisher cannot be held liable for any loss, transaction, claim or damage arising directly or indirectly in connection with the use of the research material.

All authors are requested to disclose any actual or potential conflict of interest including any financial, personal or other relationships with other people or organizations regarding the submitted work.

Student opinions on distance education of social studies course during the covid-19 epidemic

Emine Yalman

Hacı Bektaş veli Üniversitesi, Nevşehir, 50100 Türkiye

ABSTRACT

Background: The Covid-19 epidemic has greatly affected educational activities around the world, and soon after the outbreak of the epidemic, distance education has been started in many countries. Distance education activities have been carried out intensively in our country. The opinions of students and teachers are important in order to make a healthy evaluation of the execution of these activities and to eliminate the problems experienced in the process.

Purpose: The aim of the research is to determine the students' views on the social studies course in the distance education process.

Method: The research was carried out with the phenomenology design, one of the qualitative research designs. The study group was determined by the criterion sampling method. Working group; It consists of 37 students, 12 from the 5th grade, 11 from the 6th grade, and 14 from the 7th grade, who attend a state school in Kırşehir. In the study, a semi-structured interview form prepared by the researcher was used as a data collection tool. Data were collected from students using online interview programs. Content analysis method was used to analyze the data.

Findings: In the research findings, it was determined that the majority of those who think that they cannot be successful with distance education in the social studies course during the Covid-19 epidemic process.

Conclusion: As a result of the research, it was determined that the reason why the students thought that they could not be successful in the social studies lesson with distance education was that they thought that distance education was not as beneficial as face-to-face education and they had difficulty in understanding the social studies lesson with distance education.

ARTICLE HISTORY

Received 15 February 2022

Accepted 07 June 2023

KEYWORDS

Social studies education, distance education, student opinions, Covid-19.

Type of the paper

Research article

CONTACT Emine Yalman emnylmn66@gmail.com.

© 2023 The Author(s).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial License <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

Introduction

Epidemics such as plague, cholera, Spanish and swine flu have an important place in human history. The Covid-19 epidemic, which emerged in the last months of 2019 and made its impact felt all over the world in a very short time, was defined by the World Health Organization as "a new disease seen for the first time in humans". The Covid-19 pandemic has negatively affected education. According to the statistics on the official website of UNESCO, in February 2021, when the impact of the epidemic was felt intensely, a total of 221.964.320 students in 28 countries around the world could not attend school due to the closure of schools. In Turkey, 16.5 million students in primary and secondary schools were affected by this situation and could not go to school (UNESCO, 2021). The first case in Turkey was seen on March 11, 2020, and on March 12, 2020, education was suspended in primary and secondary schools and studies for the transition to distance education started (MEB, 2020).

Although distance education has come to the fore as a method used to meet the education needs of people during the Covid-19 epidemic, Otto Peters introduced this concept in Germany in the 1960s and 1970s, and distance education has been actively used for the first time in France (Kaya, Erden, Cakir, Guttalli, 2004). "Distance education is defined as a learning activity in which educational activities are carried out in a planned and comprehensive way, without the concepts of time and space, carried out through electronic or non-electronic channels that require special communication" (Altıparmak, 2011). Thanks to distance education, students with different backgrounds and characteristics can receive education easily (Rovai, Downey, 2010). Instructors who carry out distance education activities can share notes and information about their expectations about their courses, which makes it easier for students to clearly understand what their teachers expect from them (Waterhouse, Rogers, 2004). In addition, in the assignments given to the students in distance education, mutual communication is provided easily, the homework submission and evaluation phase are realized in a shorter time. Distance education makes its participants more active in the teaching process, contributing to the control of one's own learning and thus increasing the motivation for self-learning (Lin, Lehman, 1999).

In addition to the positive contributions of distance education activities, undesirable situations may occur during the implementation process. During distance education, the communication of students with each other and with their teachers is not as effective as in the classroom environment, and the effect of the positive communication environment created in the classroom environment decreases. The inability to provide a positive communication environment as effectively as in the classroom environment negatively affects the motivation of the students towards the lesson and causes a loss of motivation (Çetin et al., 2004; Uzoğlu, 2017). In addition, during the Covid-19 epidemic, there are problems experienced by students and teachers in distance education due to various technical and economic reasons. Among these problems, the restrictions experienced by teachers during the Covid-19 epidemic, problems in the internet infrastructure in the place where they live, inadequacies in using computers, attitudes towards distance education, having a personal computer, anxiety and fear caused by the Covid-19

epidemic are the factors affecting distance education (Agnoletto, 2007). Queiroz, 2020). During the Covid-19 epidemic, the fact that students with insufficient socio-economic status, especially in rural areas, cannot access distance education due to problems such as lack of internet, connection problems, and not having technological devices to attend the lesson, and that they cannot receive sufficient support from their families to participate in distance education are among the negativities experienced in the distance education process (Kuş, Mert, Boyraz, 2021). In the process of the Covid-19 epidemic, distance education applications have been used extensively in primary, secondary and higher education, and this has brought with it technical, psychological and social problems that have not been experienced before. While these problems affect distance education, students' attitudes and opinions towards distance education also affect the efficiency of distance education (Başar, Arslan, Günsel, Akpınar, 2019). With the emergence of the Covid-19 epidemic, there has been a change in the perspective towards distance education as a reflection of the change in the perspective on the way education is given, and the understanding of the usability and necessity of distance education has been strengthened during the Covid-19 epidemic process (Bozkurt, Sharma, 2020).

When the literature is examined, studies on distance education include Sayan (2020), Bozkurt (2017), Gürer, Tekinarslan, Yavuzalp (2016), Simonson, Schlosser, Orellana (2011), Karakuş, Cheapsatar, Karacaoğlu, Esendemir, Bayraktar (2021), Hodges, Moore, Locke, Trust, Bond (2020), Karahan (2020), Çakır, Arslan (2020), Karaca, Kalem (2020). However, in these studies, no study was found that includes student views on distance education of social studies course. This study will fill the gap in the literature regarding the examination of student views on distance education and social studies course. Our research; It has the qualifications to guide the practitioners in determining the students' views on the distance education process of the social studies course, contributing to the practitioners to review the course teaching process within the framework of these views, and increasing the efficiency of the distance education activities.

Purpose

Purpose of the research; To determine the views of students on distance education of social studies course during the Covid-19 epidemic. In this context, the problem statement of the research is:

“What are the student views on distance education of social studies course during the Covid-19 epidemic?” determined as.

Method

The research was carried out with the phenomenology design, one of the qualitative research designs (phenomenology). Creswell (2017) defines the phenomenology pattern as “making sense of the situation based on the experiences or experiences of a few people regarding a phenomenon or concept”. The phenomenon focused on in the research is the students' experiences with distance education and social studies course during the Covid-19 epidemic. In accordance with the phenomenon stated in the

research, the opinions, perspectives and experiences of the students regarding the social studies course through distance education during the Covid-19 epidemic were revealed.

Working Group

The study group of the research was chosen purposefully according to the determined criteria. In cases where the working group is determined purposefully, the accessibility, affordability, suitability to work, etc. of the people in the working group. Taking into account their characteristics, people and places are determined in a purposeful, deliberate and controlled manner (Creswell, 2017).

Criterion sampling, one of the purposeful sampling types, was used in the study. Three main criteria were taken into consideration while determining the working group. These criteria are; It has been determined that the students who will be in the study group are volunteers to participate in the study, they are easily accessible to the students, and the students have the experience of participating in the social studies course with distance education during the Covid-19 epidemic.

The study group consists of 37 students from a public school located in the city center of Kırşehir. The class and gender distributions of these students are given in the table below.

Table 1: Study Group Distribution Table

	Kadın	Erkek	Toplam
5. sınıf	5	7	12
6. sınıf	6	5	11
7. sınıf	7	7	14
Toplam	18	19	37

The students forming the study group are studying in a school located in a socio-economically disadvantaged environment in the city center of Kırşehir. In this school, there are students living in the central district as well as students coming from 5 different villages by bussed education. 27 of the students in the study group live in the city center and 10 live in the village. The mothers of all students are housewives. The father of 30 students is a farmer and the father of 7 students is a worker. Thirty of the participating students live in nuclear families and 7 of them live in extended families. In the study group, there are 10 students who have limited internet access and have problems with internet connection in their village. Most of the students are connected to distance education by phone.

Data Collection Tool

In the study, a semi-structured interview form prepared by the researcher was used as a data collection tool. The interview form consists of 2 parts: The first part includes the demographic information of the participants, and the second part includes questions

about the subject. There are 5 questions in the question section of the interview form. The questions asked to the participants during the interview are as follows; 1- What can you say about your feelings about teaching the social studies lesson with distance education during the Covid-19 epidemic? 2- What can you say about communicating effectively with your teacher in the social studies course with distance education during the Covid-19 epidemic? 3- What are your thoughts on your success in social studies with distance education during the Covid-19 epidemic? 4- What can you say about the situations caused by teaching social studies with distance education during the Covid-19 epidemic? 5-What would you say about what needs to be done to make social studies lessons more efficient with distance education during the Covid-19 epidemic? In addition, information about the demographic characteristics of the students was collected with a semi-structured interview form. This demographic information was determined as the student's class, gender, place of residence, income level, parental occupation, number of siblings, and number of rooms in the house. According to Miles and Huberman (1994), consensus among experts in qualitative research is important to ensure the reliability of the study. While preparing the questions in the semi-structured interview form, expert opinion was sought, and in line with these opinions, arrangements and corrections were made in the points that were found to be deficient in terms of scope and grammar. It was suggested by the experts to remove the statements that might direct the participants and these statements were removed. In addition, the semi-structured form was examined by a Turkish teacher in terms of grammar and found appropriate. A pilot application was made for the semi-structured interview form. In the pilot application, the students did not have any problems in understanding the questions and gave appropriate and sufficient answers.

Data Collection

The data were collected through online interviews during the Covid-19 outbreak. Interviews were conducted using a semi-structured interview form prepared by the researcher. In order to carry out the data collection process in a healthy way, the semi-structured interview form was delivered to the students on paper. The questions were asked sequentially and the answers were requested. Data loss was prevented by taking audio recordings of students' answers. The interviews lasted an average of 40 minutes. During the interviews with the students living in the village, there were problems arising from the internet connection, and some interviews could not be completed within the specified time. The inadequacy of students' internet quotas caused technical difficulties in collecting data especially from students in villages. Appropriate times were determined for parents and students, and interviews were held when technical problems were not experienced.

Validity and Reliability

To increase the transferability of the research; This study was limited to the views of students regarding their experiences with distance education and social studies course during the Covid-19 epidemic. Among the answers received from the students during the interview, those that were not related to the subject were eliminated and were not

included in the study. After the students' answers were recorded, they were examined and confirmed by the students. The data were analyzed by another expert, and care was taken to transfer the data correctly and to prevent data loss. The data are supported by direct quotations. To increase the credibility of the research; Criterion sampling, one of the purposeful sampling types, was used to determine the study group. It is based on the fact that the students who will be included in the study group meet the determined criteria. Expert opinion was sought to ensure consensus on the codes and themes obtained in the analysis of the data. Regarding the data collection tool, the opinions of field experts and Turkish teachers were taken; The questions were found suitable for the purpose of the study, sufficient and understandable in terms of quantity and quality. To increase the consistency of the research; The consistency of the research data and the result was examined by taking expert opinion for the suitability of the research results to the data. A pilot application was made to the data collection tool and it was seen that the students gave appropriate answers to the questions as a result of the pilot application. To increase the confirmability of the research; The consistency of the raw data and research findings was checked by the experts and found appropriate.

The Role of the Researcher

During the research process, the researcher took part as a practitioner during the preparation and implementation of the semi-structured interview form. At the stage of data collection, care was taken to avoid attitudes towards influencing the content of the data. The researcher works as a social studies teacher at the school where she carried out the study. He gets to know the participants in the study group before the study. Many subjects such as the families of the participants in the study group, their economic status, and personality traits are known by the researcher. This situation reflected positively on the study. Recognition of the participants by the researcher contributed to the creation of a sincere atmosphere in the interviews during the data collection phase and the open expression of their feelings by the participants. The open-minded and understanding attitude of the researcher during the interview eliminated the possible concerns of the participants about expressing their opinions. The fact that the researcher was a teacher in the school where the study was conducted facilitated the access to new data when necessary during the data collection process. The fact that the researcher knew the school and family status and economic level of the participants provided guidance and convenience to the researcher in making sense of the data obtained.

Analysis of Data

Content analysis was used in the analysis of the research data. The main purpose of content analysis is to create concepts and relationships that can explain the collected data. For this purpose, the data obtained should be collected within the framework of the relevant concept, and then these concepts should be arranged and appropriate explanatory themes should be created (Yıldırım, Şimşek, 2016). The data obtained as a result of the research were brought together and examined meticulously, and the statements of the students on the subject were read one by one, the answers for each question were written one under the other and a data pool was created in the computer

environment. In the next process, the data were examined and the data that were not related to the subject were eliminated. Keywords were determined, coding was done based on these keywords, and the categories and themes associated with these codes were created. Possible misconceptions were avoided by taking expert opinion on writing and examining the data and eliminating answers that are not related to the subject. Thus, the students' views on the social studies course with distance education were examined in depth.

The raw data obtained were analyzed in three parts as description, classification and association by following the steps applied by Dey (1993) in the data analysis process.

Description

At this stage, the data obtained in the study were examined, the answers given by the students to the same questions were collected completely, and the answers to each question were written one under the other and grouped. With this method, the information about the data is prevented from being overlooked at other stages in the analysis of the data, and it is easier to control.

Classification

At this stage, keywords and sentences were determined according to the answers given by the students to the questions, and themes were created by coding according to these keywords.

Attribution

At this stage, similar codes were divided into related categories, then similar categories were gathered under the same theme and the themes found were interpreted with descriptive analysis. In addition, student statements were included by directly quoting. The obtained data were examined by another expert to ensure the reliability of the analyzes.

Findings

Students' Opinions on Their Feelings About Social Studies Lesson with Distance Education During the Covid-19 Epidemic

According to the statements of the students participating in the research, the students have three different views about taking the social studies course with distance education. Students stated that they like, dislike, and are undecided about taking social studies lessons with distance education.

Liking

Students; They stated that the teacher, the content of the course, the teaching of the course, being cautious, and the comfort factor were effective in liking the social studies course with distance education.

Teacher

The positive feelings towards their teachers were effective in the response of the students who like to take the social studies course with distance education, "I love it". For example, (T28) I like to take social studies lessons with distance education, my teacher is very interested in it, it is fun and very good.

Course Content and Processing

The students stated that the course content and teaching, which is one of the factors related to the course, is effective in liking the social studies course with distance education. The fact that the course topics attracted the attention of the students was effective in their love of the distance education and social studies course. For example, (S11) Yes, I love it. We learn about our culture, our history; The topics are good.

The teaching of the course was another factor in the students' love of the social studies course with distance education. For example, (T1) I love it, because we chatted with the teacher and made it like face-to-face education.

Being Cautious

The idea that it is necessary to be cautious during the epidemic period is also effective in the love of the social studies course with distance education. It has been observed that the students think that distance education is necessary in order to prevent the spread of the epidemic and to protect from the disease, and because of this thought, the students have a positive approach towards the social studies lesson with distance education. For example, (T15) Distance education is necessary to prevent the spread of the disease, that's why I like it. (S5) There is a disease, we cannot go to school; We do distance education so that we don't get sick.

Comfort

The fact that the students liked the social studies course with distance education was effective in the fact that they taught in a comfortable environment at home. The students reasoned that they like the fact that they do lessons at home, in their own rooms, and that they do not have to stay up early in the morning. For example, (T19) I love it, it is more comfortable during the lesson; There are seats instead of rows.

(T21) It's nice to be at home; You don't have to get up in the morning to go to school, you can lie down and rest in between.

Dislike

Students stated that they did not like the social studies lesson with distance education, they could not understand the lesson with distance education, they had technical problems, they compared distance education with face-to-face education, and they missed school and their friends.

Inability to Understand Lesson

The students stated that their inability to understand the course with distance education was effective in not liking the social studies course with distance education. The reasons for not understanding; They expressed it as not liking to spend time in front of the screen, not being able to pay attention in the home environment as in the classroom. For example, (T2) I don't like it because I don't understand much. It's not like in the classroom at home. I'm distracted. (T20) I don't like it; I don't understand it because it is very boring to spend time in front of the screen.

Technical Issues

The students stated that one of the reasons why they did not like the social studies course with distance education was technical problems. Disconnection from the Internet has been a factor in students' dislike for distance education and social studies. For example, (T13) I do not like social studies with distance education; the live class is not that good, there is constant interruption.

Comparison

Another reason why students do not like social studies with distance education is that they find face-to-face education better when compared to face-to-face education. For example, (T13) I don't like it, the live lesson is not that good. (T27) I don't like it; face-to-face education is better.

Longing

In the statements of the students, it is seen that the longing of the students for the school and their friends is effective in the dislike of the social studies course with distance education. For example, (T20) I don't like it because I miss my friends. (S16) I don't like it because I miss going to school.

Instability

According to student statements, the reason for their indecision in their feelings about distance education and social studies course is the technical problems and the content of the course.

Technical Issues

The disconnection of the students from the internet was effective in their indecision. For example, (T25) Sometimes I like it and sometimes I don't because either your teacher's or my internet is cut off, the lesson is interrupted.

Course Content

Whether the subject covered attracts the attention of the students or not is effective in their indecision. According to the subject of the course, the students stated that the distance education and social studies course was sometimes enjoyable and sometimes boring. For example, (T12) I am undecided because sometimes it is enjoyable, sometimes it is boring, depending on the subject.

Students' Opinions on Effective Communication in Social Studies Lesson with Distance Education during the Covid-19 Epidemic

Students expressed two different views on communicating in distance education in social studies course. Some of the students stated that they were able to communicate effectively and some of them stated that they had communication problems. Those who stated that they could communicate effectively; teachers, technical facilities and democratic education environment are the factors that have a positive effect on their communication. They stated that technical problems and the educational environment negatively affected their communication.

Effective Communication

The students stated that the teacher, technical facilities and democratic education environment had a positive effect on their communication in the social studies course through distance education.

Teacher

The students stated that the teacher factor was effective in establishing effective communication in the social studies course with distance education. They stated that the teacher's communication skills, being understanding, being open to different ideas, being interested and being fair contribute positively to effective communication. for example (T18) I communicate effectively because our teacher is good at communication, communication is easy.

(T31) We can communicate effectively; our teacher is very interested.

(T21) I can communicate effectively; I can speak easily because my teacher is not angry.

(T15) I communicate effectively; I tell my teacher my ideas as I want; she never gets angry.

(T7) I can communicate effectively, I can say what I want; Our teacher is understanding in this regard, he attaches importance to our opinion.

(T23) I communicate effectively; Our teacher treats everyone fairly and gives an equal

say.

Technical Opportunities

Students stated that keeping internet connection and having sufficient internet speed contribute positively to effective communication in distance education social studies course. For example, (T9) There is effective communication because my internet is good. (T17) I can communicate effectively because my internet speed is good; I don't experience downtime.

Democratic Educational Environment

Students; They stated that the features that should be in a democratic education environment, such as giving an equal voice in social studies lessons through distance education, and being able to express their opinions comfortably, positively affect effective communication. For example, (T5) I can communicate effectively, I can speak like everyone else when I want the right to speak, I tell the teacher my ideas. (T33) I communicate effectively, when I ask for a voice, I am given a voice as much as everyone else; In the classroom, everyone is talking, and communication is established.

Communication Issues

The students expressed the factors that negatively affect their effective communication in the distance education social studies course as technical problems and problems related to the educational environment.

Technical Issues

As technical problems that negatively affect students' effective communication in distance education social studies course; They stated the problems of having connection problems in EBA, limited internet limit, sound interruption, and lack of internet infrastructure. For example, (T29) No, I cannot, because the most important problem is that there is no internet in our village; I use my father's internet, the room is not working, it is always cut off, it ends immediately.

(T24) I can't, because there is a problem in EBA, our teacher's voice is sometimes cut off.

Issues Related to the Educational Environment

The students stated that the problems related to the educational environment in the distance education social studies course had a negative effect on their communication in the course. The negative aspects of the educational environment; They stated that the number of students is high, not being able to speak, and lack of classroom environment. For example, (T10) I cannot communicate effectively in distance education and social studies lessons, I usually raise my hand, but there are many students; That's why it's not my turn, I can't talk. (T30) Effective communication is not an environment like in the

classroom in distance education.

Students' Opinions on Their Success in Social Studies Lesson with Distance Education During the Covid-19 Epidemic

The students expressed their thoughts on whether they would be successful in the social studies course with distance education with three different views: These views; Those who think that they can be successful, those who think that they will not be successful, and those who are undecided about whether they will be successful or not.

Success

In the statements of the students, those who think that they will be successful in the social studies course with distance education stated that the factors of teachers, fulfilling their responsibilities regarding the course and loving the course positively affect their success in the course.

Teacher

Students think that their teachers contribute positively to their success in social studies lessons through distance education. The teacher's nice lecture and the fluent teaching of the lesson were expressed as the reasons for the students to think that their teachers contributed positively to the social studies course through distance education. For example, (T10) I think I will be successful in the social studies course with distance education. Our teacher explains it clearly.

(T23) I think I will be successful in the social studies course with distance education. Our teacher explains the lesson clearly; it is nice that he teaches the lesson; I think I will be successful.

(T12) I think that I will be successful in the social studies course with distance education. The lessons are going well, fluent; It is not clear how time passes.

Fulfilling Class-Related Responsibilities

Students think that another factor that contributes positively to their success in distance education in social studies course is to fulfill their responsibilities related to the course. Fulfilling the responsibilities related to the course such as preparing for the course, repeating the course, and doing the homework related to the course are expressed as the factors that positively affect the success of the students in the teaching of the course with distance education. For example, (T13) I think I will be successful. Because I prepare for the lesson and then I repeat it. (T22) I think I will be successful. Because I do my homework, I study my class.

Don't Like the Lesson

Students stated that their success in the social studies course through distance education affects their success in the course positively.

Failure

Students used expressions stating that the negative aspects of distance education, course-related elements and technical problems were effective in their failure in the social studies course with distance education.

Negative Sides of Distance Education

By causing students to be unsuccessful in the social studies course with distance education; They argued that distance education is not as effective as face-to-face education, face-to-face education is more beneficial, and it is difficult to focus on the lesson in distance education. For example, (T6) I am unsuccessful. Because I think that there is no substitute for face-to-face education. (S9) I cannot be successful. Because face-to-face education is more beneficial, distance education is not good at all. (T19) I will be unsuccessful. Because I cannot focus on the lesson in distance education. I'm distracted.

Course Relevant Elements

Students stated that course-related factors were effective in their failure in the social studies course with distance education. They stated that factors related to the course such as not being able to understand the course, not liking the course, and not getting efficiency from the course were effective in their failure. For example, (T25) No because I do not understand with distance education. (T29) No, because I don't like distance education, it alienated me from the course. (T21) No, because I can't get much efficiency from the lessons.

Technical Issues

The students stated that being disconnected from the course as a technical problem was effective in their failure in the social studies course with distance education. For example, (T36) No because there are problems in the lessons; cut off, incomprehensible.

Instability

Students stated that they could not benefit enough from distance education and did not have enough experience in distance education for their indecision about whether they would be successful in the social studies course with distance education.

Inability to benefit

The fact that the students were uncertain about whether they would be successful in the social studies course with distance education was effective because they thought that the distance education courses were not efficient enough and they could not benefit from the courses. For example, (T11) I am undecided about being successful because the lessons

are not very productive.

Experience

The fact that students were undecided about whether they would be successful in the social studies course with distance education was effective because they did not experience this course with distance education. For example, (T1) I am undecided because I have never received such an education before.

Students' Opinions on the Situations of Distance Education in Social Studies Course During the Covid-19 Epidemic

The students stated that the social studies course with distance education creates positive and negative situations.

Positive Situations

In their statements, the students stated that the sustainability of the course, protection from the epidemic, being able to communicate and understanding the importance of the school were among the positive situations.

Course Sustainability

Students stated that the social studies course with distance education has positive reflections and that the continuation of education during the Covid-19 epidemic is one of the positive situations that emerged. Students expressed positive situations not to stay away from the lessons and to continue the lessons during the Covid-19 epidemic. For example, (T4), during the Covid-19 epidemic, it is better than not taking any lessons, at least we do not stray too far from the lessons. (T34) The positive aspect of distance education is that we can teach at home, at least we teach lessons.

Pandemic Protection

Students stated that they think that social studies with distance education is necessary in order to prevent the spread of the epidemic and not to be sick during the Covid-19 process, and stated that taking the course through distance education contributes to protection from the epidemic. For example, (T6) Teaching at home is an advantage during the Covid-19 epidemic process, the disease does not spread through distance education.

(T25) The positive aspect of distance education is that we are at home and the disease does not spread.

Communication

A student in the study group stated that he communicated well with his teacher through distance education and expressed this among positive situations. The student stated that

the comfort provided by distance education positively affects communication. For example, (T12) We are more comfortable at home in distance education, so we communicate better with our teacher.

Importance of School

Students stated that during the Covid-19 epidemic, distance education and social studies course contributed to their understanding of the place of school in education and that they realized how important the school was to them. For example, (T8) We understood the positive aspect, the value of the school. Lessons are not like in school with distance education. (S14) I understood how important school is for me.

Adverse Situations

The students stated that they had technical problems, problems related to the course and their health was adversely affected.

Technical Issues

In their statements, the students stated that they had technical problems such as being disconnected from the internet, not being able to connect to the internet, and lack of internet, and that these problems created a negative situation such as not being able to participate in distance education. For example, (T8) Negative internet problems are experienced. (T36) The negative side is that when there is no internet, not everyone can participate, as it is face-to-face, and those who cannot attend are left behind.

Lesson Related Issues

In the statements of the students; They stated the problems such as having difficulty in understanding the lesson, boring lesson, not being productive, not being able to pay attention to the lesson, inadequacy of lesson times, and not being able to do activities together in the lesson as the negativities in the distance education social studies lesson. For example, (T28) Our lessons are not as productive as in school. (T23) The negative side is that I stay away from the activities and games done together in the lesson and I cannot pay attention to the lesson. (T7) Lessons are very boring from a distance, they are not understood. (T12) We cannot deal with the negative aspects in detail. The time is not enough.

Health

In their statements, the students stated that they had eye problems from being in front of the screen all the time, and stated their health problems among the negative situations. For example, (T15) Our eyes may be damaged by constantly looking at the screen.

Students' Suggestions for More Efficient Social Studies Lessons Through Distance Education During the Covid-19 Pandemic

The students made suggestions for the course, for the students and about the opportunities in order to make the social studies course more efficient with distance education.

Lesson Suggestions

Course Parts

Students suggest that there should be sections such as the chat section, the lesson control section, the section reserved for the game, and the teacher and student sections. For example, (T34) In order to focus on the lesson, the lesson should consist of parts. For example, the teacher should tell for 10 minutes, the student for 10 minutes, the game for 10 minutes, etc. (T12) There should be sections such as games and chat in the lesson, it should not always be a lesson.

Events

Students suggest that there be videos, games, competitions and various activities in the lessons. For example, (T3) There should be videos related to the course and activities should be done. (T24) More videos and images should be used. (T31) In order to be more fluent and immersive, there should be award-winning competitions. (T26) Computer games should be used in lessons.

Lesson Duration

The students made suggestions for increasing the duration of the social studies course, the number of courses and shortening the time between courses. For example, (T4) Lesson hours should be increased. (T20) The course duration should be longer. (T22) 10 minutes' break, it should be shortened.

Participation

The students made suggestions for class participation and dividing the number of participants in crowded classes. For example, (T14) Student participation should be increased. (T15) In crowded classrooms, everyone should not attend the lesson at the same time.

Compensation

The students suggested that there should be make-up lessons for the students who could not attend the lesson. For example, (T33) For those who could not attend the course, a separate course should be held, and those who did should not repeat the same topic.

Push-up

Students suggested that exams be held at regular intervals in live lessons. For example, (T16) Let's have live exams in class at certain intervals.

Image Sharing

Students recommend that the cameras be on during the live lesson and that their friends and teachers share images. For example, (T2) Teachers should open the image. (S5) The teacher should open the image and the students should too.

Student Advice

Student Participation

During the lesson, the students suggested determining the right to answer time for each student and giving more opportunity to speak. For example, (T9) In order for each student attending the course to have the right to speak, each participant must be given a right to reply. (T26) We should be given more say in the lessons.

Encouragement

Students suggest that students who provide continuity in class participation in distance education should be rewarded, thus encouraging students to attend classes. For example, (T18) Students should be rewarded according to their participation rate in the course.

Suggestions on Opportunities

Educational Material

Students want their textbooks to be removed; They suggest that there are e-books that can be used in the electronic environment and that contain various activities and educational games. For example, (T28) It should not be a textbook, it should be an electronic book, it should contain games related to the course.

Technical Opportunities

The students stated that the connection problem in distance education should be solved. For example, (T25) There should be no connection problem.

Appropriate Educational Environment

The students stated that extracurricular noises originating from the environment should be prevented during the lesson in distance education. For example, (T32) During the lesson, some noises should not come from behind.

Discussion and Conclusion

In the literature review, it is seen that the published studies on distance education and social studies course are insufficient. During the Covid-19 epidemic, no study was found that evaluated the distance education of the social studies course in terms of students. On the other hand, there are studies at different educational levels and in different fields that support the research findings.

The research findings revealed that the majority of the students liked the social studies course with distance education. It has been determined that the teacher, the course content and the teaching of the course are effective in the students' love of the social studies course with distance education. In addition, it has been determined that the students believe that distance education is a reliable way for the continuation of education during the Covid-19 epidemic and the comfort of teaching at home is effective in liking the social studies course with distance education. Kaynar, Kurnaz, Doğrukök, and Şentürk Barışık (2020) determined in their research titled "Secondary School Students' Views on Distance Education", and determined that students are satisfied with interacting with their teachers and friends in live lessons. In their research titled "Distance Education and Its Applications", Arat and Minister (2011) concluded that students prefer live lessons in distance education and they feel more comfortable in distance education than in the classroom environment. Bulut and Equalti (2020) in their research titled "Evaluations of Undergraduate Tourism Students on Distance Education in the Process of Covid-19" determined that undergraduate students had positive opinions about taking courses with distance education. They concluded that they had connection problems.

The research findings revealed that the reasons why students do not like to take social studies lessons with distance education are that they have difficulties in understanding the lesson with distance education and have connection problems. Supporting the results of the research, Kaynar, Kurnaz, Doğrukök, and Şentürk Barışık (2020) found that in their research titled "Secondary School Students' Opinions on Distance Education", it was found that students who follow the course through EBA and other online communication channels have problems with internet and EBA connection, which is effective in reporting negative opinions about distance education. They detected. In the same study, it was determined that students who did not experience EBA and internet connection problems reported more positive opinions than those who did.

The research findings revealed that most of the students communicated effectively with their teachers in the social studies course through distance education. It has been determined that the teacher's communication skills, not having internet connection problems and ensuring student participation in the lesson are effective in establishing effective communication. It has been determined that the technical problems experienced in connection, the density of participants in crowded classrooms and the lack of classroom environment affect communication negatively. In their study titled "Vocational School Students' Opinions on Distance Education" in support of the research findings, Temiz and Pullu (2020) concluded that the fact that students are not in a real classroom environment affects their communication negatively, and that they experience

communication problems due to not having enough time for the questions they want to ask their teachers. Tuncer and Tanaş (2011), in their research titled "Evaluation of Academicians' Opinions on Distance Education Programs", concluded that materials preparation environments with distance education cannot be created as effectively as in the classroom, and that students have problems in communicating with their teachers and there are problems in the course presentation

The research findings show that the reasons why students think that they will be successful with distance education in social studies course; It has been revealed that the lesson is loved, prepared for the lesson and the way the teacher handles the lesson. It has been seen that the majority of those who think that they will not be successful. It has been determined that the reasons for thinking that they will not be successful are that they think that distance education is not as beneficial as face-to-face education, they have difficulties in understanding the social studies course with distance education, they do not like distance education and there are technical problems. Aksoy and Özyürek (2021), in their research titled "Examination of Distance Education Applications During the Covid-19 Epidemic According to the Opinions of University Students", stated that the lack of the chance to teach face to face in distance education negatively affects student success, students have problems focusing on the lesson in distance education, and what is learned in face-to-face education. They concluded that they think that knowledge is more permanent. Students and lecturers stated that distance education is not a suitable method for them; students stated that face-to-face education should be started as soon as possible, and distance education should not be done except in compulsory cases. It has been concluded that the students think that face-to-face education is superior to distance education due to the problems they experience in distance education. Andsoy, Güngör, Bayburtluoğlu, and Yaman (2012) in their research titled "The Opinions of First Year Nursing Students of Karabük University Health School on Distance Education System" concluded that the students were reluctant to attend the classes and the subjects were difficult to understand in the lessons not given face-to-face. Bayram, Peker, Aka, and Vural (2019) concluded that the technical problems experienced in distance education negatively affect the students' expected efficiency in the lessons.

In the research, the negative aspects of distance education were expressed by all the students participating in the study. It has been revealed that the negative aspects of distance education and social studies course are technical problems in connection, not being able to understand the course with distance education, insufficient course times, the course is boring and being in front of the screen all the time is harmful to health. In their research titled "Vocational School Students' Opinions on Distance Education", Shirtless and Pullu (2020) stated that the applications in live lessons in the distance education process make the lesson boring and difficult to understand, which negatively affects the lesson. and proved to be ineffective. Karakuş, Cheapsatar, Karacaoğlu, Esendemir, Bayraktar (2020) revealed in their research titled "The Views of Turkish Teacher Candidates towards Distance Education", that Turkish teacher candidates approach distance education negatively in general. In the same research, it was stated that students mostly use smart phones to follow the lessons, and they cannot follow the lessons sufficiently due to the internet and connection problems they experience. In

addition, it was emphasized that this situation creates inequality of opportunity among students. Kuş, Mert and Boyraz (2021), in their research titled “(Your) Opportunity in Education During the Covid-19 Pandemic: Teachers and Parents' Views in Rural Areas”, stated that students in rural areas do not have sufficient technical devices and internet infrastructure regarding distance education, and their parents are aware of this. that they did not receive adequate support; They found that this situation creates inequality of opportunity.

In the research findings, it has been determined that the positive aspects of taking social studies lessons with distance education are to prevent the disease, to prevent its spread, to stay away from the lessons in this process and to be able to take lessons in a home environment. Elective and Kurnaz (2020) found that students thought that it would be better to go to school and receive education compared to distance education, they found distance education positive in terms of health during the Covid-19 epidemic, and the biggest problem with distance education was the problems experienced in internet connection. In their research, Tuncer and Bozkurt (2020) concluded that distance education provides primary school students with the opportunity to receive education anywhere and whenever they want, and this situation contributes positively to students taking responsibility for their own education.

Based on the data obtained in the research, students should;

Having different parts in the lessons (game, chat, homework control, etc.),

Opening the image mutually in the lessons, diversifying the activities in the lessons (games, competitions, etc.),

Increasing the duration of the lesson hours,

Limiting the number of students attending the lesson in crowded classrooms in order to prevent the intensity of the lesson,

Defining the right to reply periods for students,

Creating an electronic book containing activities, games and competitions related to the course,

Ensuring participation in the lesson,

To be able to watch the lessons again,

Solving technical problems in connection,

They made suggestions such as making make-up lessons.

Aksoy and Özyürek (2021), in their research titled "Examination of Distance Education Applications During the Covid-19 Epidemic According to the Opinions of University Students", for distance education students; It has been determined that the lessons can be taken at suitable times for the students, studies can be carried out to increase student participation, students' voice participation in the lesson can be ensured, the students' speaking time in the lesson can be increased.

Implication and Suggestions

According to the results of the research, we can make the following suggestions for the social studies course to be taught more effectively and efficiently with distance education:

- Computer-assisted games, competitions and activities that will ensure active

participation of the student should be used in the social studies course, which will contribute to the understanding of the subjects through distance education.

- The social studies textbook should be made suitable for distance education, and an electronic book should be created. In the book, educational games, activities, competitions where the student can test himself, etc. should take place.

- Arrangements should be made for the duration and number of courses in the distance education of the social studies course. The number of courses and their duration should be extended and divided into certain sections. In these sections, there should be sections such as the treatment, discussion and evaluation of the subject with a student-centered approach.

- As in the social studies course, in order for other courses to be processed better with distance education, technical problems in connection should be solved and all students should be able to access distance education.

- In order for the communication to be stronger in the lessons, the teachers should be more sensitive about the visual processing of the lessons.

- Studies on what should be done to ensure that the social studies course through distance education is carried out efficiently and the content is transferred in accordance with the distance education conditions and student expectations should be carried out by researchers in the future.

Research Limitations and Future Research

The research was limited to the opinions of 37 students studying at a public school in the city center of Kırşehir in the 2020-2021 academic year, regarding the teaching of social studies by distance education during the Covid-19 epidemic. This research will contribute to other studies to be conducted on the social studies course through distance education. In the research, the problems experienced in the distance education of the course were revealed. In order to solve these problems, researches can be conducted on how the teaching methods and techniques applied in social studies education can be used effectively in distance education.

Publication Ethics

Hacı Bektas Veli Ethics Committee Ethics Committee dated 10.06.2021 and numbered 2100031621 was obtained for the conduct of the research. Before the application of the semi-structured interview form applied in the study, the consent form was presented to the participants and their consent was obtained. In this form; The purpose of the study, what the data will be used for, and how to ensure the confidentiality of the data are explained. In addition, it was stated to the students that participation in the study was on a voluntary basis and that they could leave the study whenever they wanted without giving a reason. After the answers given by the students in the research were recorded, the answers were examined by the students and they were asked to indicate the parts that they thought were not their own statements. Students confirmed that the statements were their own. For the students participating in the research, the school administration and their families were informed about the content of the study, and the approval of the

school administration and the families was obtained for the application of the semi-structured form. In addition, consent form was obtained from the parents. Participants were presented with code names.

ORCID

Emine Yalman <http://orcid.org/0000-0003-3337-0449>

References

- Aksoy, M. ve Özyürek, A. (2021). "Covid-19 pandemisi dönemindeki uzaktan eğitim uygulamalarının üniversite öğrencilerin görüşlerine göre İncelenmesi." *Çukurova Araştırmaları*, 7(3), 344-357.
- Andsoy, I. I., Güngör, T., Bayburtluoğlu, T. & Yaman, S. (2012). Karabük üniversitesi sağlık yüksekokulu birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemine ilişkin düşünceleri. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 4(2), 66-73.
- Angoletto, R., Queiroz, V. C. (2020). COVID-19 and the challenges in education. *The Centro de Estudos Sociedade e Tecnologia (CEST)*, 5, 2.
- Arat, T. & Bakan, Ö. (2011). Uzaktan eğitim ve uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(1-2), 363-374. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/selcuksbmyd/issue/11302/135148>
- Başar, M., Arslan, S., Günsel, E. ve Akpınar, M. (2019). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 3(2), 14-22.
- Bayram, M., Peker, A.T, Aka, S.T. & Vural, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 330-345.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAD)*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.
- Bozkurt, A. ve Sharma, R. C. (2020), Emergency remote teaching in a time of global crisis due to coronavirus pandemic, *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-6.
- Budak, F. ve Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 Pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79.
- Buluk, B., Eşitti, B. (2020). Koronavirüs (COVID-19) sürecinde uzaktan eğitimin turizm lisans öğrencileri tarafından değerlendirilmesi. *Journal of Awareness*, 5(3), 285-298.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları*. İstanbul: EDAM Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi
- Çakır, R., Arslan, F. (2020). Uzaktan eğitimin öğrencilerin eşzamanlı sanal sınıf ortamlarını kullanım niyetleri ile uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (15), 114-133.
- Çetin, Ö., Cakıroğlu, M., Bayılmış, C., Hüseyin, E. K. I. Z. (2004). Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(3).
- Dey, I. (1993). *Qualitative Data Analysis: A User Friendly Guide for Social Science*. London: Routledge.
- Gömleksiz, M. N., Pullu, E. K. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 477-502. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44456>
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E. Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim

- elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78. doi:10.17569/tojqi.74876.
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>
- Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6(1), 44-56.
- Karaca, Ş., Kelam, D. COVID-19 gölgesinde uzaktan eğitim hizmet kalitesinin incelenmesi. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (5), 7-18.
- Karakuş, N.; Ucuzsatar, N.; Karacaoğlu, M. Ö.; Esendemir, N.; Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241. DOI: 10.29000/rumelide.752297.
- Kaya, Z., Erden, O., Çakır, H. ve Bahırsaklı, N. B. (2004), Uzaktan eğitimin temelleri dersindeki uzaktan eğitim ihtiyacı ünitesinin web tabanlı sunumunun hazırlanması, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3 (3), 165-175.
- Kaynar, H., Kurnaz, A., Doğrukök, B., Şentürk Barışık, C. (2020). Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(7), 3269-3292. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44486>
- Kuş, Z., Mert, H., Boyraz, F. (2021). Covid-19 salgını sürecinde eğitimde fırsat eşit(siz)liği: kırsal kesimdeki öğretmen ve ebeveyn görüşleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11 (2), 470- 493. DOI: 10.17943/etku.913684
- Lin, X., Lehman, J. D. (1999). "Supporting learning of variable control in a computer based biology environment: Effects of prompting college student to reflect on their own thinking". *Journal of research in science teaching*, Vol. 36, No. 7, 837–858.
- MEB. (12 Mart 2020). Bakan Selçuk, koronavirüs'e karşı eğitim alanında alınan tedbirleri açıkladı. [<http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr> adresinden 09.02.2021 tarihinde erişilmiştir.]
- Seçmeli, M., Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.
- Simonson, M., Schlosser, C. Orellana, A. (2011). Distance education research: a review of the literature. *Journal of Computing in Higher Education*, 23, 124–142.
- Tuncer, M., Tanaş, R. (2011). Akademisyenlerin uzaktan eğitim programlarına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat ve Tunceli Üniversiteleri örneği). *İlköğretim Online*, 10(2), 776- 784. 6)
- UNESCO. (2020). Covid-19 educational disruption and response. [<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden 02.02.2021 tarihinde erişilmiştir.]
- Uzoğlu, M. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının uzaktan eğitime ilişkin

görüşleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(16), 335-351.

Waterhouse, S., Rogers, R. O. (2004). “*The Importance of Policies in E-Learning Instction*”, Number 3.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilgilerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara. Seçkin yayınları.